

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2024. május 16., csütörtök

Tartalomjegyzék

32/2024. (V. 16.) AM rendelet	A szőlőültetvények szerkezetátalakításához és átállításához igényelhető támogatásról szóló 57/2020. (XI. 13.) AM rendelet, valamint a szőlőültetvények szerkezetátalakításához és átállításához igényelhető támogatásról szóló 152/2023. (XII. 21.) AM rendelet módosításáról	3352
7/2024. (V. 16.) MvM rendelet	A fejezeti kezelésű előirányzatok és a központi kezelésű előirányzatok kezeléséről és felhasználásáról szóló 8/2016. (III. 25.) MvM rendeletnek a 2024. évi újabb felhasználási szabályok megállapítására irányuló módosításáról	3353
1/2024. JEH határozat	A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala igazságügyi szakértői jogállásáról	3356
2/2024. JEH határozat	A bíróság – jogorvoslat eredményeként megváltoztatott, hatályon kívül helyezett vagy megsemmisített – személyiségi jogot érintő, illetve azt korlátozó döntésének jogsértő jellegéről	3368
100/2024. (V. 16.) KE határozat	Magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról	3380
101/2024. (V. 16.) KE határozat	Magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról	3380
102/2024. (V. 16.) KE határozat	Magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról	3381
103/2024. (V. 16.) KE határozat	Magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról	3381
104/2024. (V. 16.) KE határozat	Magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról	3382
105/2024. (V. 16.) KE határozat	Magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról	3382

V. A Kormány tagjainak rendeletei

Az agrárminiszter 32/2024. (V. 16.) AM rendelete a szőlőültetvények szerkezetátalakításához és átállításához igényelhető támogatásról szóló 57/2020. (XI. 13.) AM rendelet, valamint a szőlőültetvények szerkezetátalakításához és átállításához igényelhető támogatásról szóló 152/2023. (XII. 21.) AM rendelet módosításáról

A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 81. § (4) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 2. alcím tekintetében a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások eljárási rendjéről szóló 2022. évi LXV. törvény 48. § (3) bekezdés 2. pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 54. § 1. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. A szőlőültetvények szerkezetátalakításához és átállításához igényelhető támogatásról szóló 57/2020. (XI. 13.) AM rendelet módosítása

1. § A szőlőültetvények szerkezetátalakításához és átállításához igényelhető támogatásról szóló 57/2020. (XI. 13.) AM rendelet [a továbbiakban: 57/2020. (XI. 13.) AM rendelet] a következő 16/A. §-sal egészül ki:
„16/A. § A 16. § b) pontja tekintetében az (EU) 2021/2117 európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikk (7) bekezdés b) pontja, valamint az (EU) 2022/2528 bizottsági rendelet 2. cikk (3) bekezdés b) pontja szerinti, a támogatható intézkedések 2023. október 15-ig történő részbeni végrehajtására és az ezen időpontig felmerült kiadásoknak a tervezett összkiadás legalább 30%-ára vonatkozó feltétel teljesítettnek tekintendő
a) a 2021. évben benyújtott egyéni tervek esetében;
b) a 2022. évben benyújtott egyéni tervek esetében azon kifizetési kérelmeknél, amelyeknél a 2. § szerinti intézkedés keretében elvégezni tervezett művelet megvalósítási időszaka az egyéni tervben foglaltak szerint
ba) legkésőbb a 2022/2023. borpiaci évben megkezdődött, vagy
bb) a 2023/2024. borpiaci évben kezdődött meg, és a kedvezményezett részére még nem történt a kifizetési kérelem alapján kifizetés, valamint a támogatást igénylő a támogatási kérelem benyújtásakor az intézkedés 2023. október 15-éig történt, legalább 30%-ot elérő részbeni végrehajtásra vonatkozóan nyilatkozatot tesz.”

2. § Az 57/2020. (XI. 13.) AM rendelet 18. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:
„(2a) Kifizetési kérelem e rendeletben foglaltak szerint legkésőbb 2025. április 1-je és 2025. július 1-je között nyújtható be.”

3. § Az 57/2020. (XI. 13.) AM rendelet a következő 23/C. §-sal egészül ki:
„23/C. § E rendeletnek a szőlőültetvények szerkezetátalakításához és átállításához igényelhető támogatásról szóló 57/2020. (XI. 13.) AM rendelet, valamint a szőlőültetvények szerkezetátalakításához és átállításához igényelhető támogatásról szóló 152/2023. (XII. 21.) AM rendelet módosításáról szóló 32/2024. (V. 16.) AM rendelettel [a továbbiakban: 32/2024. (V. 16.) AM rendelet] megállapított 16/A. §-át a 32/2024. (V. 16.) AM rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell.”

2. A szőlőültetvények szerkezetátalakításához és átállításához igényelhető támogatásról szóló 152/2023. (XII. 21.) AM rendelet módosítása

4. § A szőlőültetvények szerkezetátalakításához és átállításához igényelhető támogatásról szóló 152/2023. (XII. 21.) AM rendelet [a továbbiakban: 152/2023. (XII. 21.) AM rendelet] a következő 27/A. és 27/B. §-sal egészül ki:
„27/A. § (1) A szőlőültetvények szerkezetátalakításához és átállításához igényelhető támogatásról szóló 57/2020. (XI. 13.) AM rendelet [a továbbiakban: 57/2020. (XI. 13.) AM rendelet] alapján benyújtott és jóváhagyott azon egyéni tervek esetében, ahol az 57/2020. (XI. 13.) AM rendelet 16/A. §-a szerinti feltétel a kifizetési kérelem

vonatkozásában nem teljesül, a jóváhagyott egyéni tervet az NKÜ által hozott, támogatási okiratba foglalt döntésnek kell tekinteni, és a kifizetési kérelem benyújtására, elbírálására, valamint a támogatás folyósítására e rendelet előírásait kell alkalmazni.

(2) Az (1) bekezdés szerint kell eljárni azon jóváhagyott egyéni tervek esetében is, amelyeknél az 57/2020. (XI. 13.) AM rendelet 16/A. §-a szerinti feltétel a jóváhagyott egyéni terv módosítására figyelemmel nem teljesül.

27/B. § E rendeletnek a szőlőültetvények szerkezetátalakításához és átállításához igényelhető támogatásról szóló 57/2020. (XI. 13.) AM rendelet, valamint a szőlőültetvények szerkezetátalakításához és átállításához igényelhető támogatásról szóló 152/2023. (XII. 21.) AM rendelet módosításáról szóló 32/2024. (V. 16.) AM rendelettel [a továbbiakban: 32/2024. (V. 16.) AM rendelet] megállapított 27/A. §-át a 32/2024. (V. 16.) AM rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell.”

3. Záró rendelkezések

5. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

6. § E rendelet 1. §-a

- a) a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról szóló 1308/2013/EU rendelet, a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012/EU rendelet, az ízesített borászati termékek meghatározásáról, megnevezéséről, kisereléséről, jelöléséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról szóló 251/2014/EU rendelet és az Unió legkülső régiói részére egyedi mezőgazdasági intézkedések megállapításáról szóló 228/2013/EU rendelet módosításáról szóló, 2021. december 2-i (EU) 2021/2117 európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikk (7) bekezdése és
- b) a bizonyos mezőgazdasági ágazatokban végrehajtott támogatási programokra alkalmazandó (EU) 2017/891 felhatalmazáson alapuló rendelet módosításáról és az említett programokra alkalmazandó 611/2014/EU, (EU) 2015/1366 és (EU) 2016/1149 felhatalmazáson alapuló rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2022. október 17-i (EU) 2022/2528 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 2. cikk (3) bekezdés b) pontja végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

Dr. Nagy István s. k.,
agrárminiszter

A Miniszterelnökséget vezető miniszter 7/2024. (V. 16.) MvM rendelete a fejezeti kezelésű előirányzatok és a központi kezelésű előirányzatok kezeléséről és felhasználásáról szóló 8/2016. (III. 25.) MvM rendeletnek a 2024. évi újabb felhasználási szabályok megállapítására irányuló módosításáról

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 109. § (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 1. melléklet I. pont 11. alpontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 148. § (1) bekezdés 2. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró pénzügyminiszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. § A fejezeti kezelésű előirányzatok és a központi kezelésű előirányzatok kezeléséről és felhasználásáról szóló 8/2016. (III. 25.) MvM rendelet (a továbbiakban: R.) 13. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) A kutatás-fejlesztési projekthez nyújtott támogatás (ezen alcím alkalmazásában a továbbiakban: támogatás) a (2) bekezdés szerinti kategóriába tartozó kutatás-fejlesztési projekthez nyújtható, beleértve a Horizont 2020 keretprogram vagy a Horizont Európa keretprogram keretében kiválósági pecsét minőségi védjegyben részesült kutatás-fejlesztési projekteket, továbbá a társfinanszírozott kutatás-fejlesztési projekteket és a társfinanszírozott partnerség létrehozására irányuló projekteket is.”

- 2. §** Az R. 14. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:
„(4) A (2) bekezdés e) pontja szerinti költségek – a 651/2014/EU bizottsági rendelet 7. cikk (1) bekezdése szerinti, az elszámolható költségek alátámasztására vonatkozó követelmények sérelme nélkül – egyszerűsített költségelszámolás alapján közvetett költségként is megállapíthatók. A közvetett költségek mértéke nem haladhatja meg a (2) bekezdés a)–d) pontja szerinti elszámolható költségek összegének legfeljebb 20%-át.”
- 3. §** Az R. 1. melléklete az 1. melléklet szerint módosul.
- 4. §** Az R.
a) 7. § b) és c) pontjában a „2024.” szövegrész helyébe a „2031.” szöveg,
b) 40/F. § (2) bekezdésében a „34. § (1) bekezdésére” szövegrész helyébe a „18/A. § (7) bekezdés a) pontjára” szöveg lép.
- 5. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.
- 6. §** Ez a rendelet
a) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2023. december 13-i 2023/2831/EU bizottsági rendelet,
b) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetőségéről szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet,
c) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének az általános gazdasági érdekű szolgáltatást nyújtó vállalkozások számára nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2023. december 13-i 2023/2832/EU bizottsági rendelet és
d) az „Az állami támogatásokra vonatkozó, az Ukrajna elleni orosz agresszióval összefüggésben a gazdaság támogatását célzó ideiglenes válság- és átállási keret” című, 2023. március 17-i, 2023/C 101/03. számú európai bizottsági közlemény hatálya alá tartozó támogatást tartalmaz.

Dr. Gulyás Gergely s. k.,
Miniszterelnökséget vezető miniszter

1. melléklet a 7/2024. (V. 16.) MvM rendelethez

Az R. 1. mellékletében foglalt táblázat 15. sora helyébe a következő sor lép:

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1.	ÁHT azonosító	Címnév	Alcímnev	Jogcím-csoportnév	Jogcímnev	Előirányzat célja	Kifizetésben részesülők köre	Támogatás biztosításának módja	Támogatási előleg	Rendelkezésre bocsátás módja	Visszafizetés határideje	Biztosíték	Kezelő szerv	Lebonyolító szerv	Európai uniós forrásból finanszírozott költségvetési támogatás közreműködő szervezete)
15.	348617			30/1/57 Kulturális fejlesztési, örökségvédelmi és egyéb feladatok ellátásának támogatása		Az előirányzat gazdasági társaság és költségvetési szerv által ellátott kulturális fejlesztési, örökségvédelmi és egyéb feladatok támogatásához biztosít forrást. A költségvetési támogatás a támogatási igény benyújtásakor már megkezdett, illetve olyan utófinanszírozott, teljesült tevékenységekre is nyújtható, amelyek azok megkezdésekor megfeleltek a támogatási feltételeknek.	gazdasági társaság, költségvetési szerv	az Áht. 48. § (1) bekezdése szerint, jogszabály vagy egyedi döntés alapján, pályázati rendszeren kívül kérelemre, támogatási szerződéssel, megállapodással	előleg biztosítható	egy összegben vagy időarányos vagy teljesítésarányos részletekben	szerződés vagy megállapodás szerint	Az Ávr. 84. § (2) bekezdése alapján, a költségvetési támogatás összegét meghaladó biztosítéki értékig vagy összeghatár megjelölése nélkül.	-	igénybe vehető	-

VIII. A Kúria határozatai

A Kúria 1/2024. JEH határozata (Jpe.IV.60.058/2022/23. szám) a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala igazságügyi szakértői jogállásáról

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Kúria K.V. tanácsa előzetes döntéshozatali indítványa alapján a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala igazságügyi szakértői jogállása tárgyában indult jogegységi eljárásban meghozta a következő

határozatot:

1. A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala – mint a 2023. szeptember 1. napját megelőzően hatályos szabályok szerint kutatási-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos szakértői feladatokat ellátó szerv – nem végzett igazságügyi szakértői tevékenységet, és emiatt nem minősül a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 80. § (1) bekezdése értelmében a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértőnek.
2. A Kúria K.V. ítélkező tanácsa a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Kfv. 35.034/2021/8. számú döntésben foglalt jogértelmezéstől eltérhet, az a továbbiakban kötelező erejűként nem hivatkozható.

Indokolás

I.

- [1] A Kúria K.V. tanácsa (a továbbiakban: indítványozó tanács) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 32. § (1) bekezdés b) pontja alapján a jogegység érdekében előzetes döntéshozatali indítványt terjesztett elő az előtte folyamatban lévő Kfv.35.255/2022. számú, adóhatósági határozat felülvizsgálata iránti közigazgatási perben, mert az indítványozó tanács jogkérdésben el kíván térni a Kúria Kfv.35.034/2021/8. számú, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett döntésétől.
- [2] Az indítványozó tanács a Bszi. 32. § (2) bekezdésére alapítottan előzetes döntéshozatali eljárás indítványozása mellett, annak elbírálásáig a felülvizsgálati eljárást felfüggesztette.

II.

- [3] Az indítványozó tanács előtt folyamatban lévő ügy tényállása szerint a felperesnél a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) Kiemelt Adózók Adóigazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést végzett a 2008–2010 évekre kiterjedően valamennyi adó és költségvetési támogatás tekintetében. Az elsőfokú hatóság 3878868505 számú határozatában több adónemben is megállapításokat tett, így egyebek mellett innovációs járulék adónemben. A jelen ügyben releváns innovációs járulék adónemben a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (a továbbiakban: SZTNH) által elkészített szakértői véleményben foglaltakra tekintettel a felperes terhére 38.900.000,- forint adókülönbötetet állapított meg és jogkövetkezményeket (adóbírság, késedelmi pótlék) alkalmazott.
- [4] Az SZTNH által adott szakértői vélemény alapján az elsőfokú adóhatóság megállapította, hogy a felperes innovációs járulék fizetési kötelezettségét jogellenesen csökkentette két Alapítvány által készített 3 db tanulmány előállításának költségeivel. A tanulmányokról az SZTNH 2013-ban készült három szakvéleményében – az alapul szolgáló szerződések és tanulmányok alapján – megállapította, hogy nem felelnek meg a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról szóló 2003. évi XC. törvény (a továbbiakban: Ktia. törvény) 12. §-ában foglaltak szerinti kutatás-fejlesztés egyik típusának sem.
- [5] A felperes fellebbezése nyomán eljáró alperes a 2512552105 számú másodfokú határozatával az innovációs járulékokat érintő határozati rendelkezéseket helybenhagyta. A felperes a jogerős másodfokú határozattal szemben keresettel élt, melynek nyomán a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 16.K.33.477/2015/21.

- számú ítéletével az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte a határozat kézbesítési hibája, valamint – mások mellett – az innovációs járulék adónemet érintő téves bizonyítékértékelés miatt. Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján a Kúria Kfv.35.008/2017/6. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és a bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [6] A Kúria az innovációs járulék kapcsán megállapította, hogy a felperes nem tett eleget a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 164. §-ából rá háruló bizonyítási kötelezettségének, mert nem bizonyította, hogy az alperes SZTNH szakvéleményen alapuló bizonyíték értékelése jogszerűtlen volt, továbbá nem igazolta azt sem, hogy az alperes olyan releváns dokumentumokat tartott volna vissza, ami alapjaiban befolyásolta a szakvélemény tartalmát. Rögzítette, hogy amennyiben a felperes vitatja az SZTNH véleményét, akkor kérheti a perben igazságügyi szakértő kirendelését.
- [7] Az elsőfokú bíróság által megismételt eljárásban nem került sor a Kúria iránymutatása szerinti bírósági felülvizsgálat érdemi lefolytatására, mert az elsőfokú bíróság kiadmányozási hiba miatt az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte.
- [8] Az elsőfokú ítélet meghozatala előtt azonban az alperes, figyelemmel a Kúria Kfv.35.008/2017/6. számú döntésére, az innovációs járulék kérdésében a felperes által a perben benyújtott dokumentáció megküldésével ismételtlen megkereste az SZTNH-t.
- [9] A kiadmányozási hiba miatt elrendelt új eljárás során az elsőfokú hatóság 4321818938 számú határozatában a felperes terhére több adónemben 360.824.000.– forint adókülönbözetet állapított meg, ebből innovációs járulék adónemben 38.900.000.– forintot, és az adóhiánynak minősülő adókülönbözet után adóbírságot és késedelmi pótlékot számított fel. A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes az elsőfokú határozatot 223425818 számú határozatával helybenhagyta. Az innovációs járulék kapcsán az alperes kitért arra, hogy az SZTNH ismételt megkeresésére úgy nyilatkozott, hogy a felperes által rendelkezésre bocsátott dokumentumok nem módosítják az alapeljárásban adott szakvéleményeket, az elvégzett tevékenységek továbbra sem felelnek meg a Ktia. törvény 12. §-ában definiált kutatás-fejlesztés egyik típusának sem.
- [10] A felperes keresetet terjesztett elő az alperes határozata ellen, amelyben az innovációs járulék kérdését érintően arra hivatkozott, hogy az adóhatóság nem adott át minden iratot, így az SZTNH által kiadott szakvélemények nem vizsgálhatták a K + F tevékenység körülményeit, a tanulmányok alapján megvalósult fejlesztéseket, vagyis a K + F tevékenységet megelőző vagy éppen annak eredményeként a felperesnél meghozott gazdasági döntések hatását. Vitatta, hogy az alperes az új eljárásban felhasználhatta volna az SZTNH 2018. évi szakvéleményeit. E kereset nyomán eljáró elsőfokú bíróság 16.K.30.174/2019/10. számú jogerős ítéletével az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte azzal, hogy az új eljárásban az adóhatóság vonja le az elévülés jogkövetkezményeit. Az alperes felülvizsgálati kérelmére eljáró Kúria ugyanakkor az elsőfokú ítéletet az elévülés hiányában a Kfv.35.386/2019/9. számú végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. Az új eljárásra adott iránymutatás szempontja szerint az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak az elévülés kérdésében a kúriai végzés alapján kell állást foglalni, majd a felperes valamennyi ezt meghaladó kereseti kérelmét el kell bírálani.
- [11] A hatáskörváltás miatt a megismételt eljárásban a Fővárosi Törvényszék járt el és 40.K.705.741/2020/11. számú ítéletével az alperes határozatát – más rendelkezések mellett – az innovációs járulékhoz tartozó adóhiányt, adóbírságot, késedelmi pótlékot előíró részében az elsőfokú határozatra is kiterjedően megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte. A bíróság ítélete szerint az adóhatóság 2018-ban úgy kereste meg ismételtlen az SZTNH-t, hogy nem biztosította a felperes eljárási jogait, az ismételt megkeresésnek a felperes nem volt részese, így nem volt olyan eljárás, amelyben az újabb szakértői vélemények jogszerűen beszerezhetők lettek volna. Ezért az új eljárásra nézve előírta, hogy a tényállás tisztázási kötelezettség teljesítése során a felperesi iratok megküldésével kell felhívni az SZTNH-t, hogy a szakvéleményeiben írtakat erre tekintettel fenntartja-e, vagy azokon változtat-e. Az új eljárás szempontjai között arra is kötelezte az elsőfokú hatóságot, hogy vizsgálja az SZTNH rendelkezik-e a tanulmányok tartalma szerinti nívum megítéléséhez szükséges szakértelemmel.
- [12] Az alperes felülvizsgálati kérelme nyomán eljáró Kúria a Kfv.35.052/2021/11. számú végzésével az elsőfokú bíróság 40.K.705.741/2020/11. számú ítéletének felülvizsgálattal nem támadott részét nem érintette, – más rendelkezések mellett – az innovációs járulék tekintetében azt hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.
- [13] A Kúria az innovációs járulékot érintően megállapította, hogy az innovációs járulék kapcsán az adóigazgatási eljárásban az SZTNH vélemény beszerzése során az alperest kötötte a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Szabadalmi törvény) 115/G. § (1) bekezdés g) pontja, amely szerint

az SZTNH feladat- és hatáskörébe tartozik a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos hatósági és szakértői feladatok ellátása. Így az elsőfokú bíróság alaptalanul kérdőjelezte meg az adóigazgatási eljárásban az SZTNH kompetenciáját. A peres eljárás során azonban már a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) bizonyítási szabályait kell alkalmazni, így az SZTNH véleménye egyrészt már nem köti a bíróságot, másrészt azzal szemben szabad bizonyítás érvényesül. Az SZTNH vélemény adóhatósági alkalmazásának eljárásjogi okból történő vitatása nem kizárt, érdemben azonban a perben történő igazságügyi szakértő kirendelése nélkül az nem kérdőjelezhető meg.

- [14] Az elsőfokú bíróság a megismételt bírósági eljárásban hozott 40.K.703.556/2021/17. számú ítéletével az alperes határozatát – egyéb rendelkezések mellett – az innovációs járulékot érintő megállapítások körében megváltoztatta és az adókülönbözet tekintetében megállapította, hogy a felperes azt jogszerűen számolta el, így adókülönbözet innovációs járulék adónemben nem keletkezett, miáltal ezen adókötelezettséget érintően a határozatot megsemmisítette.
- [15] A bíróság ítéletét a felperes által igénybe vett magánszakértő szakvéleményeire alapította, az alperes bizonyítási indítványainak nem adott helyt.
- [16] Az alperes az ítélet hatályon kívül helyezése iránt felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben kérte a Kúriát, hogy a Fővárosi Törvényszéket új eljárásra és új határozat meghozatalára utasítsa, tekintettel arra, hogy a bíróság ítélete több kérdéskörben – így az innovációs járulékkal kapcsolatban – jogszabálysértő, megalapozatlan. Álláspontja szerint az ügy érdemére kihatóan a jogerős ítélet sérti egyebek között a Kp. 78. § (2) bekezdésében, 90. § (1) bekezdés a) pontjában, a Pp. 83. § (1) bekezdésében, 279. § (1) bekezdésében, 346. § (5) bekezdésében, az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: régi Art.) 97. § (4)–(6) bekezdésében, a Ktia. törvény 4. § (3) bekezdésében, a 12. § b) pontjában foglaltakat.
- [17] A jelen ügy szempontjából releváns innovációs járulékra vonatkozóan az alperes kifejtette, a Kúria a Kfv.35.052/2021/11. számú végzésében megállapította, hogy az SZTNH vélemény érdemben a perben történő igazságügyi szakértő kirendelése nélkül nem kérdőjelezhető meg. A támadott elsőfokú ítélet ezzel szemben szakértőkirendelés nélkül megsemmisítette a határozatokat, és a bizonyítási indítvány mellőzéssel megsértette a Pp. 304. § (3) bekezdésében foglalt, az ellentmondások feloldására vonatkozó kötelezettségét és a Pp. 307. § (1) bekezdés b) pontja szerinti szakértő-kirendelési kötelezettségét.
- [18] Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban nem hajtotta végre a Kúria utasításait, amikor a bizonyítási terhet figyelmen kívül hagyva nem tájékoztatta a felperest az igazságügyi szakértőkirendelés indítványozásának szükségességéről – ennek körében az állítólagosan hiányzó dokumentumok megjelölésének kötelezettségéről –, és úgy döntötte el a szakkérdést, hogy a felperes által felajánlott, a kúriai utasításban foglaltaknak nem megfelelő magánszakértői bizonyítást fogadta el. Az alperes szerint az elsőfokú bíróság a felperesi érvelést teljes mértékben átvéve mondta ki, hogy az SZTNH nem rendelkezett az innovációs és egyéb fejlesztések terén kompetenciával, de ezt nem támasztotta alá. A bíróság azon az alapon is megtagadta a szakértői vélemények ellentmondásosságának a feloldását, hogy az SZTNH nem minősül magánszakértőnek. Az alperes álláspontja szerint mindez érdemben befolyásolta a tényállás tisztázását, a szakvélemények tartalmi helyességének eldöntését, amiben – elismerten szakkérdésről lévén szó – önmagában a bíróságnak nem volt döntési kompetenciája. Az elsőfokú bíróság félreértelmezte a szakvélemények értékelésére vonatkozó feladatát, mert az értékelés nem az egyik fél álláspontjának egyoldalú elfogadását jelenti. Egyébiránt az új eljárásra adott utasítás tekintetében az ítélet [148] bekezdésében és [150] bekezdésében foglaltak ellentétben állnak a rendelkező résszel.
- [19] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Jelezte, hogy az ítélet rendelkező része és az indokolása közti ellentmondást – azt adminisztratív hibának tekintve – az elsőfokú bíróság már időközben kijavította.

III.

- [20] Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a felülvizsgálati kérelmet befogadta, majd Kfv.35.255/2022/6/II. számú végzésével az eljárást felfüggesztette és előzetes döntéshozatali indítványt terjesztett elő, mert jogkérdésben el kíván térni a Kúria Kfv.35.034/2021/8. számú határozatától.
- [21] A Kúria Kfv.35.034/2021/8. számú határozatának tényállása szerint az adóhatóság 2011–2012 évekre – a 2012. I. negyedévi áfa kivételével – valamennyi adónemre és költségvetési támogatásra bevallások utólagos vizsgálatát folytatta le a felperesnél. A K + F szerződések kapcsán az elkészített tanulmányok innovatív jellegének véleményezésére szakértői bizonyítást folytatott le, szakértőként az SZTNH-t kérte fel. Az innovációs járulék esetében a szakvélemény alapján arra hivatkozott, hogy az elvégzett tevékenységek nem felelnek

- meg a Ktia. törvény 12. §-a szerinti meghatározásoknak, ezért adókülönbözetet állapított meg és kiszabta jogkövetkezményeit. A felperes fellebbezéséhez az egyik szerződő partnerével kötött három különböző témakört érintő szerződésre vonatkozóan magánszakértői véleményt csatolt, melyre tekintettel az adóhatóság ismételt megkereste az SZTNH-t, aki részben változtatott álláspontján, amire tekintettel a másodfokú hatóság határozatával az elsőfokú határozatot megváltoztatta, és az adókülönbözet összegét csökkentette.
- [22] A felperes innovációs járulékkal kapcsolatos keresete nyomán – a Kúria Kfv.35.049/2018/7. számú ítéletével hatályában fenntartott – Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.27.264/2017/4. számú ítéletével az alperesi határozatot megsemmisítette, majd a megismételt új eljárásban az SZTNH kiegészítő szakvéleményére is figyelemmel az alperes az elsőfokú határozatot megváltoztatta, az innovációs járulék összegét és jogkövetkezményeit csökkentette.
- [23] A felperes keresete alapján eljáró elsőfokú bíróság igazságügyi szakértői bizonyítás lefolytatását követően jogerős ítéletével az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően, az innovációs járulék kapcsán tett megállapítások körében megváltoztatta és egyebek között a felperest terhelő adókülönbözet összegét csökkentette. Indokolása szerint az alperes a Kp. 80. § (1) bekezdése alapján arra hivatkozott, hogy a megelőző eljárásban az SZTNH került kirendelésre, és így a perben is az SZTNH-t kellett volna szakértőként alkalmazni, de az elsőfokú bíróság értékelése szerint, mivel a Kp. 80. § (1) bekezdése kizárólag igazságügyi szakértő megelőző eljárásban történő alkalmazása esetén írja elő a perben történő elsődleges alkalmazását, az SZTNH azonban nem minősül igazságügyi szakértőnek, így nem volt akadálya a perben igazságügyi szakértő kirendelésének.
- [24] Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria Kfv.35.034/2021/8. számú végzésével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.
- [25] A Kúria egyebek közt rámutatott, hogy a Kp. 80. § (1) bekezdésének alkalmazását az elsőfokú bíróság azért vetette el, mert álláspontja szerint az SZTNH nem igazságügyi szakértő. A Kúria ezzel a megállapítással nem értett egyet. Rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen járt el akkor, amikor vizsgálta az SZTNH szakvéleményének legalitását, azon keresztül az SZTNH szakértői eljárásának jogosultságát, vizsgálata során azonban az SZTNH helyzetének meghatározását tévesen szűkítette le az „igazságügyi szakértő”-i státuszra.
- [26] Az SZTNH jogállásának meghatározása körében kifejtette, hogy a szakértői kirendeléskor hatályos régi Art. 5. § (2a) bekezdés korlátozó rendelkezéseit meghaladóan még alkalmazandók voltak a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) szakértői bizonyításra vonatkozó szabályai, így az 58. § (3) bekezdés is. Ha jogszabály meghatározott szakértő igénybevételét írja elő, úgy ezt a szervezetet, intézményt, testületet vagy személyt kell szakértőként kirendelni. A hatóság egyéb esetben az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló törvény szerint igazságügyi szakértői tevékenység végzésére jogosult szakértőt rendelhet ki. Az SZTNH kirendelésének időpontjában a Ket. 58. § (3) bekezdése tartalmában tehát a hatályos Air. 66. § (3) bekezdésével azonosan szabályozott.
- [27] Mindkét időszak törvényi rendelkezései alapján azt állapította meg, hogy az SZTNH mint intézet a szakértői feladatkör ellátása során ténylegesen az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szakértői törvény) 4. § (1) bekezdés szerint minősül/minősült szakértőnek. Ebbéli minőségében megfelel a Pp. 300. § (2) bekezdése szerinti szakértő definíciójának, a közigazgatási perben pedig a Kp. 80. § „megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő”-nek.
- [28] Fentiek alapján vont le azt a következtetést, hogy tévedett az elsőfokú bíróság akkor, amikor a speciális, ágazati törvényi rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva kizárta az SZTNH-t a Kp. alkalmazásában az igazságügyi szakértői tevékenység folytatásra jogosultak köréből, és a bizonyítási eljárást eszerint folytatta le.
- [29] A Kúria megállapítása szerint [...] „Az elsőfokú bíróság azzal, hogy elvetette az SZTNH megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértői státuszát, egyúttal a szakértői bizonyítást alapvetően meghatározó Kp. 80. § szabályait sem tartotta meg. Ez az eljárási hiba a felülvizsgálati eljárásban nem orvosolható”.
- [30] A Kúria – a végzésében levezetett értelmezése alapján – rögzítette, hogy az elsőfokú bíróságnak az új eljárás során abból kell kiindulnia, hogy az SZTNH megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő.

IV.

- [31] Az indítványozó tanács kezdeményezte, hogy a Jogegységi Panasz Tanács engedélyezze a Kúria Kfv.35.034/2021/8. számú végzése [17] és [18] bekezdésében foglalt jogértelmezésétől való eltérést olyan tartalommal, hogy az SZTNH nem a Szakértői törvény 4. § (1) bekezdés szerinti igazságügyi szakértő, és ezáltal nem minősül a közigazgatási perben a Kp. 80. §-a szerinti megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértőnek.

- [32] Az indítványozó tanács szerint a perbeli esetben az elsőfokú bírósági eljárásban a Pp. alapján folyt a szakértői bizonyítás, a felperes magánszakértői véleményeket, szakvélemény kiegészítéseket csatolt, az elsőfokú bíróság a szakkérdésekben ezekre alapította jogerős ítéletét. Az SZTNH 2013-ban kiadott szakvéleményei álltak ugyanakkor az adóhatóság rendelkezésére. Az elsőfokú bíróság kifejezetten nem foglalt állást arról, hogy az SZTNH megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértőnek minősíthető-e, csak engedélyezte a Pp. szerinti szakértői bizonyítást és az ítéletben azt rögzítette, hogy az SZTNH a perben nem minősült szakértőnek. A Kúria indítványozó tanácsának a felülvizsgálati eljárás során előzetesen abban a kérdésben kell állást foglalnia, hogy a per alapjául szolgáló adóigazgatási eljárásban megkeresett SZTNH a Kp. 80. § (1) bekezdése szerinti „megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértőnek” minősíthető-e, igazságügyi szakértői tevékenység folytatására feljogosított-e. (Az nem vitatott, hogy az SZTNH mint szakértő járt el a megelőző eljárásban, az adóhatóság megkeresése alapján.)
- [33] Az indítványozó tanács álláspontja szerint a kérdésre adott válasz függvényében a perbeli szakértői bizonyítás lehetőségei, jogszabályi alapjai egymástól különbözőek.
- [34] Az egyik értelmezésből következően, amelyet a Kfv.35.034/2021/8. számú eseti döntés képvisel, az innovációs járulék csökkentése, költsége kutatás-fejlesztési tevékenységhez való hozzárendelésének kérdésében megkeresett SZTNH-nak a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértői minősége azért állapítható meg, mert mint intézet a szakértői feladatok ellátása során ténylegesen a Szakértői törvény 4. § (1) bekezdés szerint minősült szakértőnek. Ez a minőség ezáltal a közigazgatási perben a Kp. 80. §-a szerinti szakértői bizonyításra ad lehetőséget, magában foglalva ennek teljes feltételrendszerét, kezdve attól az előírástól, hogy a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye a perben kirendelt szakértő szakvéleményének minősül, és beleértve azt a szabályozási koncepciót is, hogy a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő alkalmazása esetében ugyanazon szakkérdésben magánszakértő vagy más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazásának nincs helye, csak perben kirendelt szakértőnek.
- [35] A másik értelmezés alapján – erre hajlik az indítványozó tanács – az SZTNH az innovációs járulék csökkentése, költsége kutatás-fejlesztési tevékenységhez való hozzárendelésének kérdésében nem minősül igazságügyi szakértőnek, önmagában a szakértői feladatkör ellátása okán ténylegesen nem válhat a Szakértői törvény 4. § (1) bekezdésben rögzített szervezetté, mert az ebben a szakaszban felsoroltak köre zárt azáltal, hogy a jogszabályhely által megkövetelt „igazságügyi szakértői tevékenységre feljogosított” minőség meghatározott külön jogszabályokból fakadhat, amelyekbe az első értelmezés kialakítása során figyelembe vett jogszabályok nem tartoznak bele. E körben a Szakértői törvény 4. § (7) bekezdése lehet irányadó, amely kimondja, hogy kormányrendelet határozza meg azokat a szakkérdéseket, amelyekre nézve jogszabályban rögzített feladatkörében eljárva kizárólag meghatározott szakértő adhat szakvéleményt, valamint azokat a szakértőket, amelyek egyes szakterületeken szakvélemény adására kizárólagosan jogosultak. Ilyen jogszabály a többször módosított, a szakterületek ágazati követelményeiért felelős szervek kijelöléséről, valamint a meghatározott szakkérdésben kizárólagosan eljáró és egyes szakterületeken szakvéleményt adó szervekről szóló 282/2007. (X. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 282/2007. Korm. rendelet), amely felsorolja a szakvélemény adására kizárólagosan feljogosított szervezeteket (2. számú melléklet), a szakvélemény adására elsősorban feljogosított szervezeteket (3. számú melléklet) és a szakvélemény adására feljogosított szervezeteket (4. számú melléklet). Ez a 282/2007. Korm. rendelet az SZTNH-t 2022. január 1. előtt nem jelölte ki, 2022. január 1-étől pedig szabadalom megsemmisítésével és korlátozásával összefüggő szakkérdésben határozta meg mint szakvélemény adására elsősorban feljogosított szervezetet (3. számú melléklet 15. pontja).
- [36] E másik értelmezésből a Kp. vizsgált szabályát tekintve az következik, hogy amennyiben az SZTNH nem minősül a „megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértőnek”, akkor a Kp. 80. §-ában foglalt szabály nem alkalmazható, hanem a Kp. 78. § (1) bekezdése szerinti utaló szabály folytán a Pp. szakértői bizonyításra vonatkozó rendelkezései az irányadók, a Kp.-beli eltérésekkel.
- [37] Az indítványozó tanács utalt rá, hogy a Kúria a Bszi. 163. § (1) bekezdése alapján az általa az ügy érdemében hozott határozata mellett a BHGY-ban közzéteszi a hatályon kívül helyező végzést is. A 2021. május 26. napján meghozott Kfv.35.034/2021/8. számú végzés közzététele megtörtént. A Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontja szerint előzetes döntéshozatali indítványra jogegységi eljárásnak van helye, ha a Kúria valamely ítélkező tanácsa jogkérdésben el kíván térni a Kúria BHGY-ban közzétett határozatától. Az indítványozó tanács álláspontja szerint a Jogegységi Panasz Tanács előzetes döntéshozatali eljárása kezdeményezésének nem volt törvényes akadálya.
- [38] Az indítvány az elemzett jogszabályok megjelölése mellett összegezve kiemelte, hogy amennyiben egy szervezet igazságügyi szakértői tevékenységre feljogosított szervezet, akkor e minőségének a szervezetre vonatkozó jogszabályokból és/vagy a szervezet alapítására, működésére vonatkozó dokumentumaiból ki kellene tűnnie. Az SZTNH esetében az önmagában a szakértői tevékenység végzésére vonatkozó feladatok a jogszabályokból

tükröződnek, és módosított alapító okirata KIHÁT/497/3/2022. 4.1 [a költségvetési szerv tevékenysége g) alpontja] a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos hatósági és szakértői feladatok ellátását nevesíti, de igazságügyi szakértői tevékenységre utaló adatot nem tartalmaz. Az Innovációs tv. 42. § (5) bekezdés pedig csak azt tartalmazza – amely a minősített adatok kapcsán végzett szakértői feladatok esetében a díjazásra tartalmaz előírást –, hogy az igazságügyi szakértői díjazásra vonatkozó szabályok az alkalmazandók. Ez inkább arra enged következtetni, hogy e körben az SZTNH igazságügyi szakértői tevékenységre nincs feljogosítva, mert ellenkező esetben a díjazást is magába foglalná az igazságügyi szakértői minőség és szükségtelen lenne megismételni az erre történő utalást. Kizárólag az SZTNH Kutatás-fejlesztési Minősítési Eljárások Módszertani Útmutatója (2019.) hivatkozik a Szakértői törvényre 6. és 86–91. oldalán, valamint a kijelölt státuszra utal az Innovációs tv. 42. §-ához fűzött miniszteri indokolás, amely szerint: „A minősítési tevékenység végzésére kijelölt intézmény a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala”. A kérdés, hogy ez a „kijelölés” az igazságügyi szakértői tevékenységre feljogosítottkénti minőséget megalapozza-e.

V.

- [39] Az indítványra mindkét fél úgy nyilatkozott, hogy az SZTNH jogállásával kapcsolatos levezetéssel alapvetően egyetért, de a felperes szükségesnek látta a tényállás pontosítását, illetve kiegészítését azon okból, mert nézete szerint az összehasonlításhoz felhozott, azaz eltérőnek tekintett ügy és jelen eljárás tárgyát képező ügy tényállása nem azonos, miáltal a két ügyben felmerült jogkérdés sem azonos. Álláspontja szerint a jelen ügy alapjául szolgáló hatósági eljárásban nem keletkezett olyan szakvélemény, amely a perben releváns szakkérdést megválaszolta volna, a 2018-as SZTNH vélemény beszerzésére és felhasználására jogsértő módon került sor, ezért az SZTNH perszakértői szerepe nem merülhet fel.

VI.

- [40] A legfőbb ügyész P.KvFG. 12.178/2022. számú álláspontjában hivatkozva az alapul szolgáló jogszabályokra egyebek mellett rámutatott, hogy a szakértői intézmény nem azonosítható az igazságügyi szakértői intézménnyel még akkor sem, ha tevékenységükre alkalmazni kell a Szakértői törvényt, jelen esetben az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: régi Szakértői törvény) egyes rendelkezéseit, mert a szakértői minőség nemcsak eljárásjogi, hanem jogállási kérdés is. Az igazságügyi szakértői minőség kérdése szempontjából azonban sem a régi, sem a hatályos Szakértői törvény rendelkezései nem irányadók, mert az SZTNH jogállását a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos szakértői feladatok ellátása körében a Szabadalmi tv. határozza meg. Mindemellett utalva az Alkotmánybíróság 5/2020. (I. 29.) AB határozatára, valamint a Kúriának a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő alkalmazásáról szóló 3/2020. (XI. 9.) KK véleményére rámutatott, hogy a gyakorlatban a közigazgatási jogvita a Kp. szerinti perekben is a megelőző eljárásban beszerzett szakértői vélemény érdemi vitatását jelenti. A szakkérdéssel érintett közigazgatási jogvitában a hatósági eljárásban a beszerzett szakvéleményben foglalt megállapításon alapul maga a támadott közigazgatási cselekmény, melynek anyagi jogi megfelelőségét a bíróság annak függvényében tudja érdemben megvizsgálni, hogy ellenőrzi szakkérdésben mennyiben megalapozott a szakvélemény. Ezért a Kp. 80. §-ának (1) bekezdése szerinti esetben a bíróságnak sem kizárólag a közigazgatási eljárásban kirendelt szakértő szakvéleményére alapítottan kell döntését hoznia és a bizonyító fél ez esetben sincs elzárva attól, hogy vitassa a megelőző eljárásban kirendelt szakvélemény tartalmát. Az Alkotmánybíróság és a Kúria megállapításai egyúttal azt is jelentik, hogy az adóügyben adott szakértői véleménnyel szemben – az SZTNH státuszától függetlenül – törvényben meghatározott esetben ellenbizonyításnak van helye, eltérés csak a vitás módjában jelentkezik, a szakvéleményben foglaltak a bíróságot sikeres bizonyítás esetén nem kötik. Az állásfoglalás összefoglalóan rögzítette, hogy az SZTNH nem minősül igazságügyi szakértőnek, ezért a közigazgatási perben a Kp. 80. §-a szerinti „megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértőnek” nem tekinthető.

VII.

- [41] Az indítványozó tanács – figyelemmel a Kúria Jpe.III.60.037/2022/12. számon időközben hozott határozatában foglaltakra – észrevételt tett, az indítványát részben kiegészítette és egyben azt fenntartotta. Utalt arra, hogy a Kúria a korábbi, többször megismételt eljárásban nem foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy az SZTNH a Kp. 80. §-a értelmében megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértőnek minősül-e. Ugyanakkor nézete szerint ettől

függ, hogy a bíróságnak kötelező-e az SZTNH-t kirendelnie igazságügyi szakértőként, vagy más igazságügyi szakértőt is kirendelhet, illetve azzal egyenértékű magánszakértői véleményt is beszerezhet. Ennek a kérdésnek az eldöntését akadályozza a Kfv.35.034/2021/8. számú más ügyben hozott kúriai határozat. Ugyanakkor álláspontja szerint az indítvány érdemi eldöntését nem akadályozza a Jogegységi Panasz Tanács Jpe.III.60.037/2022/12. számú határozata.

VIII.

Az előzetes döntéshozatali eljárásban alkalmazott jogszabályok:

- [42] A régi Szakértői törvény 2. §
 (1) „Igazságügyi szakértői tevékenységet – a (3) bekezdésben foglalt kivétellel – az erre feljogosított a) természetes személy (a továbbiakban: igazságügyi szakértő), b) cégjegyzékbe bejegyzett gazdasági társaság (a továbbiakban: társaság), valamint a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerinti szabad szolgáltatásnyújtás jogával rendelkező vállalkozás (a továbbiakban: vállalkozás), c) e célra létesített igazságügyi szakértői intézmény, d) igazságügyi szakértői testület, e) külön jogszabályban feljogosított állami szerv, intézmény, szervezet (a továbbiakban együtt: szervezet) [a továbbiakban az a)–e) pont e törvény alkalmazásában együtt: szakértő] végezhet.”
 (5) „A külön jogszabályban meghatározott szervezet kirendelése esetén a szervezet, valamint az annak nevében eljáró szakértő jogaira és kötelezettségeire e törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.”
- [43] A régi Szakértői törvény 31. §
 (1) „Ez a törvény – a (2) és (3) bekezdéseiben foglaltak kivételekkel – 2006. január 1-jén lép hatályba.”
 (4) „Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg a) azokat a szakkérdéseket, amelyekre nézve jogszabályban rögzített feladatkörében eljárva kizárólag meghatározott szervezet adhat szakvéleményt, b) azokat a szervezeteket, amelyek meghatározott szakterületeken szakvéleményt adhatnak.”
- [44] 2014. évi LXXVI. törvény (Innovációs tv.) 36. §
 (1) „A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (a továbbiakban: SZTNH) kérelemre minősíti a kérelemben megjelölt a) projektet abból a szempontból, hogy az annak tartalmát képező tevékenységek, b) projektcsoportot abból a szempontból, hogy a kérelmező által a projektcsoportba sorolt projektek a 3. § szerinti kutatás-fejlesztési tevékenységnek tekinthetők-e.”
 (2) „A projekt vagy projektcsoport minősítésére vonatkozó eljárás (a továbbiakban együttesen: minősítési eljárás) keretében hozott határozat a) a kutatás-fejlesztési tevékenységhez kapcsolódó adó- és járulékkedvezmények érvényesítéséhez használható fel.”
- [45] Innovációs tv. 42. §
 (1) „Az adóhatóság az ellenőrzése során – az adóigazgatási rendtartásról szóló törvény rendelkezései alapján – szakértőként megkeresheti az SZTNH-t. Ebben az esetben az SZTNH szakértői eljárásának időtartama 45 nap, amely határidő nem hosszabbítható meg.”
 (2) „Más hatóság vagy bíróság általi kirendelés, továbbá harmadik személy megkeresése alapján az SZTNH szakértői véleményt ad a kirendelésben vagy a megkeresésben megjelölt tevékenységek kutatás-fejlesztési szempontú minősítésével összefüggő kérdésben, ideértve a kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősített projektben az alap kutatási, alkalmazott kutatási vagy kísérleti fejlesztési tevékenységek arányát, valamint annak meghatározását is, hogy az adott tevékenységet az érintett személy a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény 4. § 32. pontja szerinti saját tevékenységi körében végzi-e.”
 (3) „Az (1) és (2) bekezdés szerinti eljárásban az SZTNH a feltett kérdések és benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást és nem tart helyszíni szemlét. Szükség esetén azonban az SZTNH további adatok szolgáltatását kérheti a megkereső bíróságtól, hatóságtól vagy harmadik személytől.”
 (4) „Ha az (1) és a (2) bekezdés szerinti eljárásban a szakértői vélemény kialakításához olyan különleges szakismeretre is szükség van, amellyel az SZTNH nem rendelkezik, az SZTNH megfelelő szakértelemmel bíró harmadik személy közreműködését is igénybe veheti. (5) A (2) bekezdés szerinti eljárásban az SZTNH díjazására az igazságügyi szakértői tevékenységet végzők díjazására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.”
- [46] Szabadalmi törvény 115/G. §
 „A Hivatal feladat- és hatáskörébe tartozik: g) a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos hatósági és szakértői feladatok ellátása;”

- [47] Szabadalmi törvény 115/H. §
(2a) „A Hivatal – külön jogszabály alapján – ellátja a kutatás-fejlesztési tevékenység előzetes minősítésének feladatait, valamint közreműködik olyan szakkérdések eldöntésében, amelyek a tevékenység kutatás-fejlesztésnek való minősítését, valamint egyes költségeknek a kutatás-fejlesztési tevékenységhez való hozzárendelhetőségét érintik.”
- [48] Szakértői törvény 4. §
(1) „Igazságügyi szakértői tevékenységet – a (4) bekezdésben foglalt kivétellel – az erre feljogosított
a) természetes személy (a továbbiakban: igazságügyi szakértő), b) gazdasági társaság (a továbbiakban: társaság) és szolgáltató, c) igazságügyi szakértői intézmény és igazságügyi szakértői intézet, d) igazságügyi szakértői testület, e) külön jogszabályban feljogosított állami szerv, intézmény, intézet és szervezet (a továbbiakban együtt: szervezet) és f) külön törvény szerinti Teljesítésigazolási Szakértői Szerv [az a)–f) pontban meghatározottak a továbbiakban együtt: szakértő] végezhet.”
- [49] Bszi. 2. §
(1) „A bíróságok a vitássá tett vagy megsértett jogról, az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről, a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapításáról – törvényben szabályozott eljárás során – véglegesen döntenek.”
(2) „A bíróságok a jogalkalmazási tevékenységük során biztosítják a jogszabályok érvényesülését.”
- [50] Bszi. 32. §
(1) bekezdés b) pont:
„Az előzetes döntéshozatali indítványra jogegységi eljárásnak van helye, ha a Kúria valamely ítélkező tanácsa jogkérdésben el kíván térni a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától (a továbbiakban: Kúria közzétett határozata).”
(2) „Az (1) bekezdés b) pontja szerinti esetekben a Kúria tanácsa az előzetes döntéshozatali indítvány előterjesztése mellett a jogegységi határozat meghozataláig az eljárást felfüggeszti.”
- [51] Bszi. 163. §
(1) „A Kúria a jogegységi határozatot, a jogegységi panasz eljárásban, valamint a jogorvoslat a törvényesség érdekében folytatott eljárásban hozott határozatát, az általa az ügy érdemében hozott és a hatályon kívül helyező határozatot, az ítéltábla az általa az ügy érdemében hozott határozatot, a törvényszék – ha a felülvizsgált közigazgatási határozatot egyfokú eljárásban hozták, és a bíróság határozata ellen nincs helye rendes jogorvoslatnak – az általa a közigazgatási perben az ügy érdemében hozott határozatot a Bírósági Határozatok Gyűjteményében digitális formában közzéteszi.”
- [52] A régi Art. 95. §
(5a) „Az állami adó- és vámhatóság az ellenőrzés során a) az adózó tevékenységének kutatás-fejlesztési szempontból való minősítésével, és/vagy b) a kutatás-fejlesztési tevékenységhez kapcsolódó költségek kutatás-fejlesztési tevékenységhez való hozzárendelhetőségével [az előzőekben és a továbbiakban: az a)–b) pont együtt: kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével összefüggő eljárás] összefüggésben megkeresheti a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével összefüggő eljárás lefolytatására hatáskörrel rendelkező szakértő intézményt.”
- [53] Az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (Air.) 66. §
(3) „Ha jogszabály meghatározott szakértő igénybevételel írja elő, úgy ezt a szervezetet, intézményt, testületet vagy személyt kell szakértőként kirendelni. Az adóhatóság egyéb esetben az igazságügyi szakértőkről szóló törvény szerint igazságügyi szakértői tevékenység végzésére jogosult szakértőt rendelhet ki.”
(7) „Az itt nem szabályozott kérdésekben a szakértőkre az igazságügyi szakértőkről szóló törvény rendelkezései irányadók.”
- [54] Ket. 58. §
(3) „Ha jogszabály meghatározott szakértő igénybevételel írja elő, úgy ezt a szervezetet, intézményt, testületet vagy személyt kell szakértőként kirendelni. A hatóság egyéb esetben az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló törvény szerint igazságügyi szakértői tevékenység végzésére jogosult szakértőt rendelhet ki.”
- [55] Kp. 78. §
(1) „A bizonyításra a polgári perrendtartás szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.”
- [56] Kp. 80. §
(1) „A megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye a bíróság által kirendelt szakértő szakvéleményének minősül. A perben ugyanazon szakkérdés tárgyában szakértőként elsősorban a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő alkalmazandó.”

(2) „Ha az (1) bekezdés szerinti szakértőt kell alkalmazni, a bíróság a szakértőt kirendeli és a megelőző eljárásban keletkezett írásbeli szakvéleményt azzal a féllel közli, akivel azt korábban nem közölték.”

(3) „A megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő alkalmazását követően ugyanazon szakkérdés vonatkozásában magánszakértő vagy más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazásának nincs helye.”

(4) „A megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértőre a polgári perrendtartás kirendelt szakértőre vonatkozó szabályait kell alkalmazni.”

[57] Kp. 96. §

„A közigazgatási tevékenység jogszerűségének vizsgálata tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanazon közigazgatási tevékenység jogszerűségének vizsgálatára a felek vagy az érdekeltek új keresetet indíthassanak vagy azt egyébként vitássá tehessek.”

[58] Kp. 110. §

(2) „A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet végzéssel hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, ha az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megszegése a per érdemi eldöntésére a másodfokú eljárásban nem orvosolható módon kihatással volt.”

(3) „Ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, a hatályon kívül helyező végzésben az új eljárás lefolytatására vonatkozóan iránymutatást ad, amely az elsőfokú bíróságot köti.”

[59] Kp. 115. § (2) bekezdés

„A felülvizsgálatra a fellebbezésre vonatkozó szabályokat az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell megfelelően alkalmazni.”

[60] Pp. 357. §

(1) „E törvény eltérő rendelkezése hiányában a bíróság a saját határozatához abban a perben, amelyben azt hozta a határozat kihirdetésétől, ennek hiányában a közlésétől kezdve kötve van.”

(2) „A bíróság nincs kötve a pervezetésre vonatkozó, valamint az egyoldalú kérelmet visszautasító vagy elutasító végzéshez, az olyan végzést azonban, amely határidőhöz kötött perbeli cselekményt utasít el, csak annak jogerőre emelkedése előtt változtathat meg.”

IX.

[61] Az indítvány megalapozott.

[62] A Jogegységi Panasz Tanács elsőként azt vizsgálta, hogy van-e helye az előzetes döntéshozatali indítvány alapján érdemi döntéshozatalnak.

[63] E kérdés eldöntése során elsődlegesen abból indult ki, hogy a Bszi. milyen esetekben, illetve célból teszi lehetővé előzetes döntéshozatali indítvány előterjesztését. A jelen ügyben releváns Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontja szerint akkor van lehetőség indítvány előterjesztésére, ha a Kúria valamely ítélkező tanácsa jogkérdésben el kíván térni a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától. Az indítványozó tanácsnak a Bszi. 32. § (2) bekezdése alapján meg kell jelölnie milyen kérdésben és mely okból kéri a jogegységi határozat meghozatalát. A Jogegységi Panasz Tanács álláspontja szerint a Bszi. szabályozásából az következik, hogy a jogegységi határozat meghozatalára csak olyan jogkérdésben van lehetőség, amelyre a felülvizsgálati döntés meghozatalához szükség van. Emiatt kell az indítványozónak az indítványban pontosan megjelölni, hogy milyen kérdésben és mely okból kéri jogegységi határozat hozatalát. A jogegységi eljárás nem lehet „önmagáért való”, valamely elvi kérdés megválaszolását célzó, mert ez egy konkrét ügy eldöntését segítő eljárás.

[64] Annak eldöntéséhez, hogy az adott jogkérdésre adandó válasza az ítélkező tanácsnak szüksége van-e, elsődlegesen az indítványból, az ott megfogalmazott indokokból kell kiindulni.

[65] Lényeges, hogy a Jogegységi Panasz Tanácsnak nem feladata, hogy érdemben vizsgálja a felülvizsgálati eljárásban felhozott érveket, eldöntse azok megválaszolásának sorrendjét, ezzel kétségbe vonja az indítványozó tanács indítványozással kapcsolatos álláspontját. Csak abban az esetben bírálhatja felül az indítványozás szükségességét, ha nyilvánvaló, hogy az indítványban megfogalmazott jogkérdés semmilyen összefüggést sem mutat a felülvizsgálati eljárásban felmerült kérdéssel, kérdésekkel. Ellenkező álláspont elfogadása esetén sérülne az indítványozó tanács ítélkezési szabadsága, hiszen a jogegységi döntés szűkíthetné a döntési lehetőségeket, akár érdemben is befolyásolva azt.

[66] Az indítványozó tanács előtt folyó felülvizsgálati eljárásban – az indítvány szükségszerűsége körében releváns tényállás szerint – a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő alperes a Fővárosi Törvényszék 40.K.703.556/2021/7. számú ítéletét több jogszabálysértésre is hivatkozással támadta. Ezek közül a jogegységi eljárás szempontjából legrelevánsabb hivatkozás, hogy a megismételt eljárásban hozott elsőfokú ítéletnek az innovációs járulékra

vonatkozó szakkérdésben tett megállapításai nem megalapozottak, helytelen bizonyítás eredményén nyugodnak. Ennek elsődleges oka pedig az alperes szerint az, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a Kúria megismételt eljárásra utasító Kfv.35.052/2021/11. számú végzésében foglalt útmutatásait. E döntésében ugyanis a Kúria rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha tételesen rögzíti, hogy a felperes mely dokumentumok értékelésének elmaradására hivatkozik és a bizonyítási teherről való tájékoztatás mellett felperesi indítványra igazságügyi szakértőt rendel ki. A megismételt eljárásban tehát az elsőfokú bíróságnak ennek megfelelően kellett volna eljárnia, ez az útmutatás adta meg az új elsőfokú bírósági eljárás keretét az innovációs járulékok témakörben.

- [67] Az alperes sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta a felperest az igazságügyi szakértő kirendelésének indítványozása szükségességéről – ennek keretében az állítólagosan hiányzó dokumentumok megjelölésének kötelezettségéről – és úgy döntött el a szakkérdést, hogy igazságügyi szakértőt nem rendelt ki, a felperes által beszerzett magánszakvéleményt fogadta el az ítélezése alapjául. Amellett, hogy ez nem felelt meg az új eljárásra adott utasításnak, még a bizonyításra irányadó további eljárási szabályokat is sértette.
- [68] Az indítványozó tanács azzal érvelt, hogy annak megítéléséhez, hogy az elsőfokú bíróság jogszerűen engedett-e teret a magánszakértői bizonyításnak, azaz a bizonyítási eljárást törvényesen folytatta-e le, elengedhetetlen annak a jogkérdésnek a megválaszolása, hogy az SZTNH a Kp. 80. § (1) bekezdése szerint a „megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő”-nek minősül vagy sem. E jogkérdésben azonban az indítványozó tanács nem ért egyet a Kfv.35.034/2021/8. számú közzétett döntésben foglalt érveléssel, és az eltérő jogi álláspontot képviselő döntéshozatalhoz szüksége van az eltérés engedélyezéséhez.
- [69] Az indítványozó tanácsnak az alperes felülvizsgálati kérelme nyomán vizsgálnia kell, hogy az elsőfokú bíróság jogszerűen adott-e lehetőséget a magánszakértői bizonyításra vagy sem. Ezt – ahogy ezt az indítvány is tartalmazza – elsődlegesen az SZTNH jogállására vonatkozó jogszabályok, továbbá a Kp. bizonyításra vonatkozó szabályai, a Kúria Kfv.35.052/2021/11. számú eseti döntésében az új eljárásra adott útmutatásai alapján tudja eldönteni. Figyelemmel arra, hogy a Kfv.35.052/2021/11. számú döntés nem foglalkozott az SZTNH jogállásával, a Kp. bizonyításra vonatkozó szabályait részletesen nem értelmezte, nem zárta ki egyes szabályok alkalmazhatóságát, továbbá a megadott útmutatás alapján az elsőfokú bíróság az SZTNH jogállásától és az új eljárásra adott útmutatás értelmezésétől függően más-más irányú bizonyítást folytathatott le, a felvetett jogkérdésben való állásfoglalás indokolt lehet.
- [70] A Jogegységi Panasz Tanács vizsgálta azt is, hogy a Kúria Kfv.35.034/2021/8. számú közzétett döntése a III. pontban foglaltak alapján a releváns jogkérdés azonossága (az SZTNH szakértői tevékenységének minősítése) miatt referenciahatározatnak minősül-e az indítványozó tanács előtt folyamatban lévő ügyben. A hivatkozott döntésében a Kúria azt állapította meg, hogy az SZTNH a Kp. 80. § (1) bekezdése szerint a „megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő”, az indítványozó tanács pedig ezt az álláspontot vitatja. Mindezekre figyelemmel az összevethetőség hiánya miatt sem tagadható meg az indítvány érdemi vizsgálata.
- [71] A fentiekre figyelemmel a Jogegységi Panasz Tanács az előzetes döntéshozatali indítványt érdemben vizsgálta.
- [72] A jogértelmezést megelőzően indokolt rögzíteni, hogy a tevékenységek kutatási-fejlesztési minősítésével kapcsolatos szakértői tevékenységre vonatkozó, jelen ügyben alkalmazandó szabályok – a 2023. évi XLI. törvény 53. §-a, 246/2023. (VI. 22.) Korm. rendelet 15. § (5) bekezdése folytán – 2023. szeptember 1-ével megváltoztak, a jelen jogegységi határozat a 2023. évi módosítást megelőző szabályok alapján vizsgálja az SZTNH szakértői tevékenységének jellegét.
- [73] Az SZTNH – mint kérelemre szakvéleményt adó és hatósági eljárásban kirendelhető szakértő – jogállására, tevékenységére vonatkozó szabályok értelmezése körében az Innovációs tv. 36. § (1) bekezdésének, (2) bekezdés a) és b) pontjának, 42. §-ának, a Szabadalmi tv. 115/G. §-ának, 115/H. § (2a) bekezdésének, továbbá a régi Szakértői törvény 2. § (1), (5) bekezdésének, 31. § (1) bekezdésének, illetve a Szakértői törvény 4. § (1) és (7) bekezdésének, 139. § (1) bekezdés a) és b) pontjának, 282/2007. (X. 26.) Korm. rendelet szabályainak áttekintésére van szükség.
- [74] A Szabadalmi tv. 115/G. § g) pontja alapján az SZTNH feladat- és hatáskörébe tartozik a kutatási-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos hatósági és szakértői feladatok ellátása. A 115/H. § (2a) pontja alapján az SZTNH – külön jogszabály alapján – ellátja a kutatás-fejlesztési tevékenység előzetes minősítésének feladatait, valamint közreműködik olyan szakkérdések eldöntésében, amelyek a tevékenység kutatás-fejlesztésnek való minősítését, valamint egyes költségeknek a kutatás-fejlesztési tevékenységhez való hozzárendelhetőségét érintik.
- [75] Az Innovációs tv. – mint a Szabadalmi tv.-ben jelölt külön jogszabály – 36. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerint az SZTNH kérelemre projekte(ke)t és projektcsoport(oka)t vizsgál, abból a szempontból, hogy azok tartalmát képező tevékenység(ek) kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősülnek vagy sem. Az SZTNH így hozott határozata a 36. § (2) bekezdés alapján adó- és járulékkedvezmények érvényesítéséhez használható fel. Az Innovációs tv. 42. §-a

alapján az adóhatóság szakértőként keresheti meg az SZTNH-t, eljárásának időtartama 45 nap. Az SZTNH más hatóság vagy bíróság megkeresésére is ad szakértői véleményt adott tevékenység kutatási-fejlesztési minősítésével összefüggésben. Az SZTNH az Innovációs tv. 42. § (5) bekezdése alapján – ha más hatóság vagy bíróság megkeresésére jár el – díjazásra az igazságügyi szakértőkre vonatkozó szabályok szerint tarthat(ott) igényt.

- [76] 2023. szeptember elsejétől az Innovációs tv. módosult 36. § (1) bekezdése és 42. § (1) bekezdése értelmében a kutatási-fejlesztési tevékenységgel kapcsolatos szakértői feladatokat a Kormány által kijelölt szerv látja el. A 2020. január 1-ével hatályba lépett, Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatalról, valamint a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap kezelő szervének kijelöléséről szóló 344/2019. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 344/2019. Korm. rendelet) 2023. szeptember 1-ével hatályba lépő 5. § (1) bekezdés r) pontja is csak arról rendelkezik, hogy e Hivatal ellátja a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos szakértői feladatokat.
- [77] A Jogegységi Panasz Tanács vizsgálta, hogy más ágazati szabályokban érvényesül-e és miként az igazságügyi szakértői és szakértői tevékenység tekintetében a különbségtétel. Az indítványozó tanács által is felhívott 282/2007. Korm. rendeletben nevesített néhány intézményre vonatkozó szabályozást áttekintve az alábbiak állapíthatók meg.
- [78] A 282/2007. Korm. rendelet 2. számú melléklete 10. pontjában a biztonsági okmányok kizárólagos vizsgálatára, míg a 3. számú melléklet 1. pontjában a külföldi hatóságok által kibocsátott határátlépést lehetővé tevő okmányok vizsgálatára elsősorban szakvélemény adására a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Szakértői Intézete jogosult. E szakértői intézet a Nemzetbiztonsági Szakszolgálatra ruházott biztonsági okmányokkal kapcsolatos feladatokat látja el a 86/1996. (VI. 14.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdése alapján. A Nemzetbiztonsági Szakszolgálat az 1995. évi CXXV. törvény 8. § e) pontja szerint szakértői és külön jogszabály szerint igazságügyi szakértői feladatokat lát el.
- [79] Az ugyancsak a 282/2007. Korm. rendeletben számos helyen [vö.: 2. számú melléklet 2., 3., 6., 11., 12. pont, 3. számú melléklet 6., 16. pont és 4. számú melléklet 1. pont k) alpont] szakértői vélemény adására kizárólagosan és elsődlegesen jogosult, illetve feljogosított szervezetként nevesített Nemzeti Szakértői és Kutató Központ a 350/2016. (XI. 18.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdése értelmében igazságügyi szakértői intézmény.
- [80] A NAV Szakértői Intézetét a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről a szóló 485/2015. (XII. 29.) Korm. rendelet 91. § c) pontja arra jogosítja fel, hogy külön jogszabályban meghatározott esetekben a NAV szervek, illetve más hatóság kirendelésére igazságügyi szakértőként járjon el.
- [81] Mindezek alapján jól látható, hogy a feladat- és hatásköréről szóló jogszabályi rendelkezésekben használt fogalmak eltérőek lehetnek, a használt fogalomnak (szakértői vagy igazságügyi szakértői tevékenység) kifejezett és érdemi jelentősége van, továbbá a fogalomhasználat nincs összefüggésben azzal, hogy mely hatósági vagy bírósági eljárásban kerül sor az adott szervezet szakértői eljárására.
- [82] Figelemmel arra, hogy sem a Szabadalmi tv., sem az Innovációs tv., de még a későbbi szabályozási környezetet tükröző 344/2019. Korm. rendelet sem nevesíti igazságügyi szakértőnek az SZTNH-t, illetve a kutatási-fejlesztési tevékenységgel kapcsolatos szakértői feladatokat újonnan ellátó, Kormány által kijelölt szervet, illetve igazságügyi szakértői tevékenységnek az általuk ellátott szakértői feladatot, e jogi tény az igazságügyi szakértői minősítés körében releváns.
- [83] E jogi ténynek a minősítés körében azért van jelentősége, mert – ahogy az indítványozó tanács rámutatott – az SZTNH – a 2013-as szakvéleménye tekintetében – a régi Szakértői tv. 2. § (1) bekezdés e) pontja, – a 2018-as szakértői véleménye tekintetében – a Szakértői tv. 4. § (1) bekezdés e) pontja alapján akkor minősülhetne igazságügyi szakértőnek, ha igazságügyi szakértői tevékenység végzésére őt erre külön jogszabály feljogosítaná. Az SZTNH-t sem a Szabadalmi tv., sem az Innovációs tv. nem jogosítja fel igazságügyi szakértői tevékenység végzésére, csupán szakértői tevékenység végzésére. Emiatt ezt a kormányzati főhivatalt nem lehet a szakértői törvények alapján igazságügyi szakértői tevékenységet végző szervezetnek tekinteni.
- [84] E jogértelmezést erősíti – ahogy erre szintén utalt az indítványozó tanács –, hogy az Innovációs tv. 42. § (5) bekezdésének külön rendelkezésére nem lett volna szükség, ha az SZTNH igazságügyi szakértő lett volna, hiszen akkor a Szakértői tv. és nem külön utaló rendelkezés alapján illette volna meg az igazságügyi szakértőknek járó díjazás.
- [85] A Jogegységi Panasz Tanács hangsúlyozza, hogy az SZTNH jogállását, (igazságügyi) szakértői minőségét a fenti anyagi jogi szabályok és nem az eljárási törvények alapján kell vizsgálni és megállapítani. Az a tény, hogy az adóigazgatási eljárás régi és új szabályai [rég Art. 95. § (5a) bekezdés a) és b) pontja, az Air. 66. § (3) és (7) bekezdés] lehetővé teszik adóhatósági eljárásba szakértő bevonására, nem jelenti, hogy ezen szabályok alapján az SZTNH igazságügyi szakértőnek minősülhet. Az Air. 66. § (3) bekezdése egy kötelező sorrendet tartalmaz a szakértők eljárásában történő alkalmazására nézve. E sorrend szerint elsődlegesen a jogszabály által előírt szakértőt

kell bevonni, s csak akkor kerülhet sor kompetenciával rendelkező más igazságügyi szakértő bevonására, ha ilyen kötelezően vagy elsődlegesen bevonandó szakértő nincs. Az Air. 66. § (7) bekezdése a szakértői jogállásra vonatkozó anyagi jogi szabályokat nem írja felül, kizárólag az eljárási szabályok tekintetében rendelkezhet a Szakértői tv. alkalmazásáról. Ezen eljárási szabályok az ellátott szakértői tevékenység jellegére nem tartalmaznak rendelkezést.

- [86] A Jogegységi Panasz Tanács álláspontja szerint a Szakértői tv. 4. § (7) bekezdésében foglaltaknak jelen ügy megítélése szempontjából nincs relevanciája, mert ez a rendelkezés a szakkérdésekre fókuszálva írja elő, hogy kormányrendeletben kell meghatározni, hogy adott szakkérdés tekintetében ki jogosult szakértői vélemény megadására. Ahogy fentebb bemutatásra került, e szakvéleményadásra sor kerülhet szakértői és igazságügyi szakértői tevékenység keretében. E rendelkezés mellett a jogalkotó dönthet úgy, hogy egy adott szervezet jogállásáról, tevékenységéről szóló rendelkezések között – törvényben, kormányrendeletben – rögzíti, hogy az adott szervezet igazságügyi szakértői feladatokat lát el [vö.: 485/2015. (XII. 29.) Korm. rendelet 91. § c) pont, 350/2016. (XI. 18.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdése, 1995. évi CXXV. törvény 8. § e) pontja]. Ebből következően önmagában a 282/2007. (X. 26.) Korm. rendeletben történő nevesítés hiánya az SZTNH igazságügyi szakértői minősítését még nem dönti el.
- [87] Figyelemmel arra, hogy az SZTNH sem a 2013. évi, sem a 2018. évi szakértői véleményadás idején nem volt igazságügyi szakértői tevékenységet végző szervezet, igazságügyi szakértői tevékenységet nem látott el, ezért nem minősül jelen ügyben a Kp. 80. § (1) bekezdése szerint a „megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő”-nek. E körben az indítványozó tanács a Kfv.35.034/2021/8. számú döntésben foglalt jogi állásponttól indokoltan kíván eltérni.

X.

- [88] A fentiekben kifejtett indokokra tekintettel a Kúria a Bszi. 24. § (1) bekezdés c) pontja, 25. §-a, valamint 40. § (1) és (2) bekezdése alapján a bíróságok jogalkalmazása egységének biztosítása [Magyarország Alaptörvénye 25. cikk (3) bekezdés] érdekében, a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.
- [89] A Kúria – az elfogadott jogértelmezés alapján – engedélyezi az indítványozó tanácsnak, hogy a Kfv.35.034/2021/8. számú közzétett döntésétől eltérjen, e közzétett döntés a továbbiakban kötelező érvényűként nem hivatkozható.
- [90] A jogegységi határozatot a Bszi. 42. § (1) bekezdése szerint a Magyar Közlönyben, a BHGY-ban, a bíróságok központi internetes honlapján és a Kúria honlapján közzé kell tenni. A jogegységi határozat a bíróságokra a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező.

Budapest, 2024. február 5.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Dr. Tóth Kincső s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Orosz Árpád s.k. bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Suba Ildikó s.k. bíró, Dr. Szabó Klára s.k. bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Dr. Vitál-Eigner Beáta s.k. bíró

**A Kúria 2/2024. JEH határozata (Jpe.III.60.015/2023/17. szám)
a bíróság – jogorvoslat eredményeként megváltoztatott, hatályon kívül helyezett vagy megsemmisített –
személyiségi jogot érintő, illetve azt korlátozó döntésének jogsértő jellegéről**

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Kúria Pfv.IV. tanácsának előzetes döntéshozatali indítványa alapján lefolytatott jogegységi eljárásban meghozta a következő

jogegységi határozatot:

1. A bíróság – jogorvoslat eredményeként megváltoztatott, hatályon kívül helyezett vagy megsemmisített – személyiségi jogot érintő, illetve azt korlátozó döntése önmagában nem valósít meg személyiségi jogsértést.
2. A Kúria Pfv.IV. ítélkező tanácsa eltérhet a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Pfv.20.953/2021/4. számú határozattól, amely a továbbiakban nem hivatkozható kötelező erejűként.

Indokolás

I.

- [1] A Kúria előtt Pfv.20.650/2022. számon folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásban az eljáró tanács (a továbbiakban: indítványozó tanács) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 33. § (1) bekezdés b) pontjában biztosított jogkörében eljárva a 32. § (1) bekezdés b) pontja alapján előzetes döntéshozatali indítványt terjesztett elő a jogegység érdekében, mert el kíván térni a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) Pfv.20.953/2021/4. számon közzétett határozatától.
- [2] Az indítványozó tanács a következő kérdésben kérte a Jogegységi Panasz Tanács állásfoglalását: Az elsőfokú bíróság – másodfokú bíróság határozatával megváltoztatott – személyiségi jogot érintő, illetve azt korlátozó döntése önmagában megalapozza-e valamely személyiségi jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását?
- [3] Az indítványozó tanács előtt folyamatban lévő ügy tényállása szerint az I. rendű felperes a – perbeli időszakban 16 hónapos életkorú – II. rendű felperes édesanyja. Az I. rendű felperes 2019. augusztus 30-án bipoláris affektív zavar akut mániás pszichózis miatt beutalóval önként jelentkezett az egészségügyi szolgáltató II. rendű alperesnél kezelés érdekében. A II. rendű alperes a vizsgálat után az I. rendű felperest sürgősségi gyógykezelésbe vette, mert viselkedése dezorientált, hosztilis, verbálisan nehezen irányítható, kooperációja pedig részleges volt és kezdeményezte az I. rendű alperesnél a kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelését. Az I. rendű alperes az I. rendű felperes ügygondnoka jelenlétében történt személyes meghallgatása, a pszichiátriai intézet vezetője által kijelölt orvos meghallgatása után, az igazságügyi elmeorvos szakértő véleményének figyelembevételével a 2019. szeptember 3-án meghozott végzésével az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 188. § b) és c) pontjaira, a 199. § (1)–(7) bekezdéseire és a 201. § (1)–(9) bekezdéseire utalva megállapította, hogy az I. rendű felperes sürgősségi gyógykezelésre beszállítása indokolt volt és elrendelte az I. rendű felperes kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelését. Az I. rendű alperes mint másodfokú bíróság a 2019. október 16-án meghozott végzésével az elsőfokú végzést megváltoztatta, és a sürgősségi gyógykezelésre beszállítás indokoltságának megállapítására, valamint a kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelésére irányuló kérelmet elutasította. A döntés indokolása szerint a közvetlen veszélyeztető magatartás fennállásának megállapításához nem elegendő, hogy az I. rendű felperesnél dekompenzáció alakult ki és nyugtalan, felgyorsult vagy paranoid tartalmak kerültek nála a felszínre. A II. rendű alperesnek konkrétan indokolnia kell, hogy ez miként valósította meg a közvetlen veszélyeztető magatartást, valamint ezt – az eljárás adta lehetőségek keretei között – bizonyítania is kell. A kérelem azonban nem tartalmazott ilyen indokot, és semmilyen bizonyíték nem támasztotta alá az akut, életet, testi épséget közvetlenül veszélyeztető magatartás fennállását. Az I. rendű felperes 2019. augusztus 30. és 2019. október 1. között 33 napot tartózkodott a II. rendű alperesnél kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelésen, ezalatt a II. rendű felperestől elválasztották, a kapcsolattartást egy alkalommal engedélyezték.
- [4] Az I. rendű felperes által előterjesztett kereset szerint az I. rendű alperes munkáltatói felelősségi körébe tartozó elsőfokú bíróság megsértette a személyes szabadságát és más személyiségi jogait azzal, hogy az utóbb megváltoztatott végzésével jogellenesen állapította meg az I. rendű felperes sürgősségi gyógykezelésének indokoltságát, a II. rendű alperes pedig jogellenesen tartotta pszichiátriai zárt osztályon. A személyiségi jogsértés megállapítása mellett az I. rendű alperest az I. és II. rendű felperesek részére sérelemdíj megfizetésére kérte

kötelezni. A II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetében a személyiségi jogsértés megállapítását és a jogsértő magatartástól történő eltiltást, továbbá sérelemdíj fizetésére kötelezését kérte. A II. rendű felperes keresetében kizárólag a II. rendű alperes személyiségi jogsértését állította, kérte annak megállapítását és a II. rendű alperes sérelemdíj megfizetésére kötelezését.

- [5] Az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéletét a másodfokú bíróság ítéletével részben megváltoztatta. Megállapította, hogy az I. rendű alperes szervezeti egységként eljáró elsőfokú bíróság a kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelésével, míg a II. rendű alperes a pszichiátriai zárt osztályon tartással megsértette az I. rendű felperes személyes szabadsághoz fűződő személyiségi jogát, a II. rendű alperest az I. rendű felperes részére sérelemdíj megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet helyben hagyta. A jogerős ítélet – előzetes döntéshozatali indítvány szempontjából jelentős – indokai szerint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 263. § (2) bekezdése és a Bszi. 6. §-a alapján az I. rendű alperes eljárása során meghozott másodfokú határozat helyessége e perben nem vizsgálható. Ekként már nem volt vitatható, hogy az I. és II. rendű alperes olyan anyagi jogszabályt alkalmazott tévesen, ami a személyiségi jogot közvetlenül érintette. A téves jogalkalmazás önmagában megvalósította a személyiségi jog sérelmét. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:51. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt objektív jogkövetkezmény a személyiségi jogsértés ténye alapján követelhető, ezért az utóbbi tévesnek bizonyult döntés miatt az I. rendű alperes terhére a személyes szabadsághoz fűződő személyiségi jog megsértése megállapítható. Az I. rendű alperessel szemben a sérelemdíj fizetésére irányuló keresetet a Ptk. 2:52. § (2) bekezdésének utaló szabálya alapján a Ptk. 6:549. § (1) bekezdése és a 6:519. §-a szerint elbírálva nem tartotta alaposnak. Indokai szerint az I. rendű alperesnek jogalkalmazása során tényállást kellett megállapítania, jogszabályokat kellett értelmeznie, a döntés mérlegelésen alapult. Kirívóan súlyos jogalkalmazási hiba hiányában az I. rendű alperes mentesült a sérelemdíj fizetése alól, mert a jogalkalmazás nem volt felróható.
- [6] A jogerős ítélettel szemben valamennyi fél felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Az előzetes döntéshozatali indítvány szempontjából az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében foglaltaknak van jelentősége, amelyben az I. rendű alperes azt kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéletét hagyja helyben. A felülvizsgálati kérelem indokai szerint annak vizsgálatánál, hogy történt-e személyiségi jogsértés, a jogalkalmazói tevékenység jellegéből kell kiindulni. Értékelni kell, hogy az adott eljárási cselekmény igényelt-e jogalkalmazói mérlegelést. A jogalkalmazási hiba ugyanis csak abban az esetben sért személyiségi jogot, ha egyúttal kirívóan okszerűtlen értékelés eredménye. Ezzel szemben a másodfokú bíróság értelmezése szerint a jogalkalmazási hiba jellegét a felróhatóság körében, csak a sérelemdíj iránti kereseti kérelem elbírálása során lehet figyelembe venni. Kiemelte, hogy a személyiségi jog megsértése iránti perben az I. rendű alperes által meghozott végzés – az eltérő jogági felelősség szabályai miatt – a Bszi. 6. §-a és a Pp. 263. § (2) bekezdése alapján nem köti a bíróságot. Az I. és II. rendű felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a Kúria Pfv.20.953/2021/4. számú ítéletében kifejtett érvelésre hivatkoztak.
- [7] Az indítványozó tanács álláspontja szerint a Ptk. 2:42. § (1) bekezdésének Magyarország Alaptörvényével (a továbbiakban: Alaptörvény) összhangban történő értelmezéséből az következik, hogy a bíróságok a jogalkotó felhatalmazása alapján végzik a tényeket mérlegelő, a jogszabályok értelmezésével járó tevékenységüket, az ennek során hozott döntések helyes vagy helytelen voltának megítélése pedig a jogorvoslati eljárás keretében ítéltető meg. Az egyes intézkedések, illetve mulasztások jogszerűtlensége is alapvetően az adott eljárás keretei között, a jogorvoslati eljárás útján orvosolható. Az eljárás kereteit meghaladó, a jogszabályoktól és a tényektől teljességgel elrugaskodó jogalkalmazás hiányában azonban a személyiségi jogot érintő bírósági döntések önmagukban nem adhatnak alapot a fél személyiségi joga megsértésének megállapítására. Az ilyen döntés jogorvoslat során történő megváltoztatása a jogalkalmazó szerv eljárását nem teszi „önkényessé”, az egyes intézkedéseket törvénytelené, vagyis a személyiségi jogsértésért az objektív felelősséget automatikusan megállapíthatóvá. Az ezzel ellenkező jogértelmezés ellentétben áll az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése által garantált azon alkotmányos elvvel, hogy az ítéltető bíró döntését a jogszabályokat értelmezve, a bizonyítékokat meggyőződése szerint szabadon mérlegelve hozza meg. Mindebből következően az elsőfokú bíróság személyiségi jogot korlátozó határozata önmagában azon az alapon, hogy azt a jogorvoslati eljárás során a másodfokú bíróság megváltoztatta, nem eredményezi a személyiségi jog megsértéséért fennálló objektív felelősség bírósági megállapítását; így nem lehet alapja a Ptk. 2:51. §-ban felsorolt, felróhatóságtól független szankciók alkalmazásának és a Ptk. 2:52. §-a alapján a sérelemdíj fizetési kötelezettségnek sem. Ezt a jogértelmezést javasolt irányadónak tekinteni abban az esetben is, amikor a másodfokú bíróság által helyben hagyott, vagy jogorvoslattal nem támadott elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság – kérelmet elutasító elsőfokú határozatot megváltoztató – határozatával korlátozza a fél valamely személyiségi jogát, és a fél ezt utóbb a személyiségi jogi perben sérelmezi.

- [8] Az indítványozó tanács az előtte folyamatban lévő eljárást a Bszi. 32. § (2) bekezdése értelmében a jogegységi eljárás befejezéséig felfüggesztette.

II.

- [9] Az indítványozó tanács által felvetett jogkérdésben a Kúria a BHGY-ben közzétett Pfv.20.953/2021/4. számú határozatában a következők szerint foglalt állást:
- [10] A tényállás szerint az I. rendű alperes szervezeti egységéhez tartozó elsőfokú bíróság a felperes kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelését rendelte el. Ezt a határozatot az I. rendű alperes mint másodfokú bíróság megváltoztatta, és a kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelésére irányuló kérelmet elutasította. A Kúria a személyes szabadság, emberi méltóság és további személyiségi jogok megsértésének megállapítására, objektív és szubjektív jogkövetkezmények alkalmazására irányuló keresetet elutasító jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta. Megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes személyes szabadsághoz fűződő jogát, amikor az alperes szervezeti egységéhez tartozó elsőfokú bíróság végzésével elrendelte a felperes kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelését. Ezt meghaladóan a keresetet elutasító jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [11] A Kúria az ítélet indokolásában azt emelte ki, hogy a személyiségi jogi sérelem felróhatóságtól független szankciónak alkalmazása során a jogsértés alatt nem a hátrányt, azaz a személyiségi jogi sérelmet, hanem azt a jogellenes magatartást kell érteni, amellyel okozati összefüggésben a személyiségi jogsérelem bekövetkezik. A felróhatóságtól független szankciók érvényesítésére a jogsértés ténye alapján van lehetőség, míg a sérelemdíjat a bekövetkezett sérelemért lehet követelni. Kifejtette, hogy bírósági jogkörben eljárva a személyiségi jogot sértő magatartás akkor valósulhat meg, ha a téves jogalkalmazás egyben a károsult személyiségi jogai elleni támadásként értékelendő, vagy ha a bíróság olyan anyagi jogszabályt alkalmaz, amely közvetlenül a személyiségi jogot érinti, vagyis a téves jogalkalmazás önmagában megvalósítja a személyiségi jogsértést. Egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy az alperes elsőfokú bírósága által tévesen alkalmazott rendelkezések a felperes személyiségi jogait közvetlenül érintő jogszabályok, ezért azok megsértése egyben személyiségi jogi sérelemhez is vezet. A személyiségi jogi per nem az alperes által meghozott határozat elleni jogorvoslati eljárás, ezért a jogerős döntés helyessége nem vizsgálható, azt tényként kell kezelni. Az ügyben a másodfokú bíróság a törvénysértést reparálta, de azzal a hátrány már nem volt elhárítható. Az a körülmény, hogy a jogalkalmazási hiba nyilvánvaló, illetve kirívó, a jogellenes magatartás felróhatóságának kimentése körében értékelendő. Ez azt jelenti, hogy a jogalkalmazási hiba akkor is jogellenes, ha nem felróható. Az alperes jogellenes határozata a felperes személyes szabadságát korlátozta, ezáltal a személyiségi jogsérelem megvalósult. A felperes keresetének alapjává tett határozat esetében jogellenességet kizáró ok sem állapítható meg. Az I. rendű alperes szervezeti egysége az elsőfokú határozattal a törvényi feltételek hiányában vonta el az I. rendű felperes személyes szabadságát, ezért a személyiségi jog sérelme a felróhatóságtól függetlenül megállapítható.
- [12] Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.20.953/2021/4. számú ítéletének alaptörvény-ellenessége és megsemmisítése iránti eljárásában hozott határozatában hivatalból eljárva megállapította, hogy „az Országgyűlés az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése tekintetében mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azzal, hogy nem alkotta meg a kár megtérítésének szabályait, ha a személy szabadságát az Eütv. 199. § szerinti sürgősségi és kötelező pszichiátriai gyógykezelés elrendelése során alaptalanul vagy törvénysértően korlátozták”, és felhívta az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2024. március 31-ig tegyen eleget. [23/2023. (X. 25.) AB határozat, rendelkező rész 1. pont]

III.

- [13] A legfőbb ügyész nyilatkozatában kifejtette: a magyar eljárási szabályok a szabad bizonyítás és a befolyástól mentes bírói mérlegelés elvére épülnek. A perjogban biztosított jogorvoslatihoz való jog és a többfokú eljárás olyan alkotmányos garancia, amely arra szolgál, hogy az igazságszolgáltatás megfelelően lássa el feladatát. A többfokú bírósági eljárást egységes egésznek kell tekinteni, amelynek a jogerős döntés meghozatalával van vége. A jogorvoslatihoz való jog alapjogi jellegéből következően a vitatott első- vagy másodfokú döntés esetén a jogorvoslat igénybevétele és nem az utólagos kártalanítás vagy kártérítés intézménye szolgál arra, hogy az eljárás résztvevői között a jogviszonyok véglegesen és helyesen elrendeződjenek. Ebből következően – és az Alkotmánybíróság 339/B/2003 AB határozatában foglaltakkal összevetve – nem tartotta elfogadhatónak alkotmányjogi szempontból azt az álláspontot, hogy a jogerő előtt meghozott bírói döntések külön-külön

értékelés alá essenek és téves ténymegállapítások alapjául szolgáljanak, vagyis csak a jogerős döntés vizsgálható egészében. Utalt arra is, hogy a bíróság alkotmányos feladata az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdése alapján a döntés meghozatala. Az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése fogalmazza meg az ítélkezési tevékenység törvényi alávetettségét mint a bírói függetlenség alkotmányos korlátját. A bírónak a feladatait az eljárási törvényeknek megfelelő rendben, az ott biztosított garanciák megtartásával kell az egyedi ügyben végeznie. A bíró az eljárás lefolytatásakor és a kihirdetendő ügydöntő határozatainak meghozatalakor a bíróság mint közhatalmi szerv feladatát teljesíti. Döntése, bár személyes szakmai felelősséggel meghozott, de közhatalmi jellegű aktus. A fél a bíróság előtt nem a bíróval, hanem a bírósággal, mint az igazságszolgáltatás letéteményesével kerül „jogviszonyba”. Az ilyen jogviszonyban bekövetkezett személyiségi jogi jogsértésre történt hivatkozás esetén mindig vizsgálendő, hogy az adott közjogi norma a sérelmezett magatartást megengedi-e, jogszerűnek tartja-e, és az csak akkor tekinthető személyiségi jogot sértőnek, ha az adott közjogi jogszabályt alkalmazó szerv egyértelműen, nyilvánvalóan jogellenesen, vagy az adott jogszabály által biztosított jogokkal súlyosan visszaélve jár el, és ez a súlyos jogsértés az érintett személy személyiségének lényegét sérti. Ezeknek a feltételeknek a hiányában vagy nincs jogellenes magatartás, így személyiségi jogi jogsértésről sem lehet beszélni, vagy a formálisan, például eljárásjogilag jogsértő magatartás nem minősül egyidejűleg személyiségi jogot sértőnek is. A kizárólag a rendelkezésre álló adatok eltérő mérlegelésén alapuló, – további többlet tényállási elem nélkül – utóbb a másodfokú bíróság által megváltoztatott elsőfokú bírósági döntés önmagában, automatikusan nem vonhat maga után személyiségi jogi szankciót.

- [14] A felperesek nyilatkozatukban részben egyetértettek az indítvánnyal: önmagában és automatikusan nem alapozza meg a személyiségi jogsértés megállapítását, ha a másodfokú bíróság megváltoztatja az elsőfokú bíróság személyiségi jogot érintő döntését. Álláspontjuk szerint a jogalanyoknak csak akkor van lehetőségük a bíróság szabálysértésére alapozva személyiségi jogvédelemért folyamodni, ha a nem megfelelő jogalkalmazásból eredő jogsérelem a fél személyiségének lényegi vonását érinti, és nincs jogorvoslat az adott jogsérelem orvoslására. Az adott ügyben ezek a feltételek megvalósultak: az elsőfokú bíróság jogsértő módon, a törvényi feltételek hiányában rendelte el az I. rendű felperes kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelését, ami személyiségének lényeges vonását sértette, mert alaptalanul megvonta a személyes szabadságát; a II. rendű felperesnek pedig ellehetlenítette az édesanyjával való kapcsolattartását és táplálását. Sérelmeik orvoslására alkalmas jogorvoslat pedig nem állt rendelkezésükre.
- [15] Álláspontjuk szerint a megalapozatlanul elrendelt kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelésnek a büntetőeljárásban alaptalanul elrendelt kényszerintézkedéssel kell egy megítélés alá esnie, mert az egyén szabadságát ugyanolyan mértékben korlátozza, és nincs észszerű alapja annak a különbségtételnek, hogy az állam csak a büntetőhatalom gyakorlása körében felel a szabadság megvonását eredményező tévedéséért. A jogalanyok erkölcsi és anyagi jóvátétel jár akkor is, ha nem büntetőeljárás során vonták el személyes szabadságát megalapozatlanul. Ez személyiségi jogi perben a jogsértés megállapítása és sérelemdíj fizetése útján teljesülhet.
- [16] Az I. rendű alperes nyilatkozatában egyetértett az előzetes döntéshozatali indítvánnyal. Kifejtette: a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése alapján a személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A jogsértést azonban kizárja a jognak a személyiségi jogot sértő felhatalmazása. Az adott esetben a bíróság kifogásolt intézkedései nyilvánvalóan kihathattak a felperesek bizonyos személyiségi jogaira, sérthették azokat, korlátozták őket gyakorlásukban, tehát voltak olyan személyiségi jogaik, amelyek a bíróság eljárásával csorbultak. A bíróságok eljárása azonban természeténél fogva sérti a peres felek személyiségi jogait. Ezt a helyzetet az ítélkezési gyakorlat úgy oldja fel, hogy a bíróságoknak és a hatóságoknak a közhatalom gyakorlása során az irányadó jogszabályok betartásával történő eljárása a személyiségi jogsértést kizárja. Ha tehát az eljáró bíróság megfelelően bizonyítja eljárása jogszerűségét, a személyiségi jogsértések jogkövetkezései nem alkalmazhatóak.
- [17] A törvénynek mindenben megfelelő eljárás nem járhat személyhez fűződő jogok megsértésével, tehát az igény megalapozásához elengedhetetlen annak bizonyítása, hogy egy adott eljárásban valamely hatóság, vagy bíróság konkrét rendelkezést úgy sértett meg, amely egyben a személyhez fűződő jogok megsértését eredményezte. Annak vizsgálatánál pedig, hogy történt-e ilyen jogsértés, a jogalkalmazó tevékenység jellegéből kell kiindulni. Ennek megfelelően elsősorban azt kell feltárni és értékelni, hogy az adott eljárási cselekmény igényelt-e jogalkalmazói mérlegelést vagy sem.
- [18] A II. rendű alperes nyilatkozatában egyetértett az indítványban foglaltakkal. Az egészségügyi szolgáltató II. rendű alperes tevékenységének vizsgálatánál a jogalkalmazási tevékenységre irányadó elveket kell alkalmazni: kirívó hiba hiányában, szabályos eljárási rendben hozott határozat megváltoztatása nem alapozhat meg személyiségi jogsértésért fennálló objektív felelősséget. Az orvosi szakma szabályai és az Eütv.-ben foglalt, a pszichiátriai betegek jogait biztosító jogszabályok szigorú betartása mellett, megalapozott orvosszakmai mérlegeléssel hozott,

a személyiségi jogokat időlegesen korlátozó döntés nem eredményezheti az érintett személyiségi jogainak sérelmét akkor sem, ha utólag jogi szempontból tévesnek bizonyul.

IV.

- [19] A Jogegységi Panasz Tanács álláspontja az indítványban meghatározott elvi jogkérdéssel kapcsolatban a következő:
- [20] Az Alaptörvény a Szabadság és felelősség című részben rendelkezik az alapvető jogokról és kötelezettségekről. Az I. cikk (1) bekezdése szerint AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsődrendű kötelezettsége. Ez a védelem azonban nem korlátlan: az I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.
- [21] Az Alaptörvény alapvető jogként rendelkezik – egyebek mellett – a IV. cikk (1) bekezdésében arról, hogy mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz, a (2) bekezdésben pedig ennek a jognak a korlátaival: senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Törvényben meghatározott esetekben tehát alkotmányosan biztosított a szabadságtól való megfosztás. Az Emberi Jogok Európai Egyezményének 5. cikke a szabadságtól való megfosztás lehetséges eseteként sorolja fel a letartóztatást, az őrizetbe vételt vagy az egészségügyi célú szabadságelvonást.
- [22] A Ptk. – a törvényjavaslat indokolása szerint – az alkotmányos alapjogok és a polgári jog kapcsolata körül kialakult elméleti vita kapcsán azt az álláspontot követi, hogy a polgári jogi személyiségvédelem köre nem azonos az alapjogok katalógusával. Kétségtelen, hogy bizonyos alapjogok (például az élethez, a testi épséghez, az egészséghez fűződő jogok) megsértése a személyiségi jogok magánjogi védelme körében is szankcionálható, de ezeknél is eltérőek az érvényesítésüket szolgáló jogi eszközök. Ennek megfelelően a Ptk. el kívánja kerülni, hogy az alkotmányos szabadságok, a nemzetközi egyezményekbe foglalt emberi jogok közül azokat is a magánjogi kódex tartalmazza, amelyeknek érvényesülését az államnak közjogi eszközzel kell biztosítania, s amelyeknek megvalósítására a polgári jogi eszközök egyáltalán nem vagy csak kevésbé alkalmasak.
- [23] A Ptk. a 2:43. § a)–g) pontjaiban nevesít egyes személyiségi jogokat, amelyek között vannak olyanok is, amelyeket az Alaptörvény alapjogként minősít. Ebből a szabályozásból következően azoknak az alapjogi sérelmeknek az orvoslását, amelyeket a Ptk., illetve az azon alapuló bírói gyakorlat személyiségi jogként ismer el, személyiségi jogi perben lehet érvényesíteni annak ellenére, hogy az alapjogok – szemben a személyiségi jogok magánjogi jellegével – az állammal szemben fennálló igények és mint ilyenek, a közjog területére tartozó jogosultságok. A Ptk. által nevesített, így minden kétséget kizáróan személyiségi jogi perben érvényesíthető alapjogok például a személyes szabadsághoz-, magánélet védelméhez-, az egyenlő bánásmódhoz való jog.
- [24] Az Alaptörvény ismertetett rendelkezéseivel összhangban a Ptk. 2:42. §-a tartalmazza a személyiségi jogok általános védelmét. Az (1) bekezdése kimondja: Mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való – bármilyen módon, illetve eszközzel történő – kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdése pedig generálklauzulaként rögzíti, hogy az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani.
- [25] A Ptk. két elemből felépítve fogalmazza meg a személyiségi jogi generálklauzulát: a Ptk. 2:41. § (1) bekezdése a személyiségi jogok védelmének jogosulti oldalát, a (2) bekezdés a passzív, kötelezett oldal szerepét írja körül. E szabályozásából következően a Ptk. általános jelleggel védi a személyiségi jogokat és mindenkit arra kötelez, hogy annak megsértésétől tartózkodjon. A személyiségi jogok szerkezete abszolút szerkezetű jogviszony, amely valamely személyiségi jog konkrét megsértése folytán válik relatív jogviszonnyá a jogsértéstől tartózkodni köteles jogsértő és a sérelmet szenvedett fél között.
- [26] A személyiségvédelem eszközei felróhatóságtól független (objektív), illetve felróhatóságtól függő (szubjektív) szankciók, amelyek alkalmazása a jogsértés ténye alapján követelhető. A jogsértés alatt nem a hátrányt, a személyiségi jogi sérelmet, hanem – mivel egy magatartás szankcionálása szükségszerűen megköveteli a jogellenességet – azt a jogellenes magatartást kell érteni, amellyel okozati összefüggésben a személyiségi jogsérelem bekövetkezett.
- [27] A Ptk. a személyiségi jogok általános védelmének szabályai között – a szerződésen kívül okozott kárért való felelősség általános szabályaival (6:520. §) ellentétben – kifejezetten nem tartalmazza azt, hogy mi nem minősül jogsértésnek. Az azonban, hogy a személyiségi jogok érvényesülése nem korlátlan, a Ptk. 2:42. § (1) bekezdéséből következik: a személyiség szabad érvényesítése törvény és mások jogainak korlátai között valósul meg.

A személyiség kibontakozásának gátat szabhat törvény, emellett a személyiség szabad érvényesítése az abszolút szerkezetű jogviszony ellenére sem járhat más személyek jogainak és jogos érdekeinek sérelmével. Ez összhangban van az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének rendelkezéseivel, miszerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapíthatja meg; továbbá alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

- [28] Ebből az következik, hogy a Ptk. 2:42. § (1) és (3) bekezdése alapján nem sért személyiségi jogot a magatartás, ha 1.) azt törvény kifejezetten megengedi; 2.) mások jogainak érvényesülése indokolja a személyiségi jog korlátozását; továbbá 3.) ahhoz az érintett hozzájárult.
- [29] A jogszerűen, vagyis a közjogi és eljárásjogi szabályoknak megfelelően megalakított és a jogszerűen, azaz a törvény felhatalmazása alapján eljáró bíróság határozata – többlettényállási elem hiányában – nem valósíthat meg személyiségi jogsértést akkor sem, ha a határozat korlátozza a személyiségi jogot. Például az Eütv. X. Fejezetének szabályai szerint elrendelt sürgősségi és kötelező gyógykezelés az érintett személyes szabadságát – az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdése szerinti alapjogát, ami egyben a Ptk. 2:43. § b) pontjában nevesített személyiségi joga – szükségképpen korlátozza. Ezt azonban az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdésével összhangban a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése kifejezetten lehetővé teszi azzal, hogy a személyiségi jog általános védelmét törvényi korlátai között ismeri el. A személyi szabadságnak az Eütv.-ben szabályozott feltételek közötti jogszerű korlátozása ezért nem valósíthatja meg a személyiségi jogsértést.
- [30] Szükségképpen a személyiségi jogsértés felróhatóságtól független szankcióinak alkalmazása és a sérelemdíj iránt előterjesztett kereset elutasítását eredményezi ezért az, ha az elsőfokú bíróság – a másodfokú bíróság által helybenhagyott vagy jogorvoslattal nem támadott – határozatával, vagy a másodfokú bíróság kérelmet elutasító elsőfokú határozatot megváltoztató határozatával korlátozza a fél valamely személyiségi jogát, és a fél ezt utóbb a személyiségi jogi perben sérelmezi.
- [31] Az előzetes döntéshozatali indítvány alapjául szolgáló ügy az előbbi esettől annyiban tér el, hogy a fél személyes szabadságát az elsőfokú és fellebbezésre tekintet nélkül előzetesen végrehajtható döntés korlátozta, amit azonban a másodfokú bíróság megváltoztatott és elutasította a személyes szabadságot korlátozó intézkedés elrendelésére irányuló kérelmet. A kérdés – nem kizárólag a személyes szabadságot korlátozó, hanem valamennyi személyiségi jogot érintő ügyben – úgy merül fel: megvalósít-e személyiségi jogsértést önmagában az, hogy a másodfokú bíróság megváltoztatta a személyiségi jogot korlátozó elsőfokú határozatot és a személyiségi jogot érintő rendelkezés alkalmazására irányuló kérelmet elutasította.
- [32] A kérdés eldöntésekor abból kell kiindulni, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági [...] döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslathoz való jog az Alkotmánybíróság értelmezésében „... azt követeli meg a jogalkotótól, hogy a hatóságok vagy bíróságok érdemi, ügydöntő határozatait tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét olyan döntés meghozataláért, amely képes a sérelmezett döntést felülvizsgálni, és a sérelem megállapítása esetén a döntésre visszaható módon a sérelmet orvosolni.” [35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]].
- [33] „A bíróság alkotmányos feladata a jogviták eldöntése, a jogsérelem orvoslása, a bűncselekmények elkövetőinek megbüntetése, amely feladatokat az eljárási törvényeknek megfelelő rendben, az ott biztosított garanciák megtartásával kell az egyedi ügyben eljáró bírónak végeznie. A perjogokban biztosított jogorvoslathoz való jog, a többfokú eljárás [...] olyan alkotmányos garancia, amely arra szolgál, hogy az igazságszolgáltatás megfelelően lássa el feladatát. [...] A többfokú bírósági eljárást egységes egésznek kell tekinteni, amelynek a jogerős döntés meghozatalával van vége. [...] A jogorvoslathoz való jog alapjogi jellegéből következően a vitatott első- vagy másodfokú döntés [...] esetén ez [...] szolgál arra, hogy az eljárás résztvevői között a jogviszonyok véglegesen és helyesen elrendeződjenek.” A jogerő előtt „elkövetett” bírói hibák nem szolgálhatnak kártérítés alapjául. [339/B/2003. AB határozat, Indokolás [3.4.], megerősítette a 3628/2012. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [31] és 3154/2017. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [10]]. Az Alkotmánybíróságnak a többfokú bírósági eljárás ilyen tartalmú értelmezéséből az következik, hogy az elsőfokú eljárásban megvalósult sérelem orvoslása a jogorvoslati rendszeren belül a másodfokú bíróság feladata.
- [34] A bírói jogalkalmazás minden ügyben szükségessé teszi egyrészt az alkalmazandó jogszabályok értelmezését, másrészt az ügyben felmerült tények bizonyítottságának vizsgálatát. Mindkét bírói feladat mérlegelést, következképpen előre meg nem határozható eredményű értékelést tesz szükségessé. A kiküszöbölhetetlen mérlegelési elem folytán – amely így a bírói ítékezés immanens, a bíró személyétől elválaszthatatlan része – semmilyen szabállyal vagy intellektuális technikával nem szavatolható a mérlegelés helyessége. A bíró mérlegelését

- rádásul befolyásolják a felek indítványai (amelyekhez kötve van), miként az is, hogy a jogon kívüli szakkérdésben a bíró más értékelésekre (elsősorban szakvéleményre) van utalva.
- [35] A jogorvoslati eljárást folytató bíróság ehhez képest mindenképpen annyi többlet-információ birtokában van, hogy előtte a felek már a felülbírált határozatot vitatják, értékelik. Éppen ezek a körülmények indokolják a jogorvoslati eljárást folytató bíróság jogalkotmányi garanciáit és az egyre többfokúvá váló jogorvoslati rendszert. Ha az elsőfokú (és mutatis mutandis a jogorvoslati eljárást folytató) bírótól vagy bírói tanácstól feltétlenül elvárható lenne a tökéletesen helyes döntés, akkor nem lenne szükség jogorvoslati eljárásokra.
- [36] Az Alaptörvény és a jogszabályok ennek az elkerülhetetlen szubjektív mérlegelésnek az ismeretében telepítik a döntés kötelezettségét (és nem csak jogát) a bíróra. Ez pedig önmagában fogalmilag kizárja az esetleges bírói tévedés jogellenessé vagy jogsértővé minősítését. Ahhoz többlet-tényállás, elsősorban olyan tudatos vagy súlyosan gondatlan bírói magatartás szükséges, amely a döntést önkényessé teszi.
- [37] Többlettényállási elem megvalósulásakor – kivéve súlyos jogsértés esetén – a bírósági jogkörben okozott kárért való felelősség szabályai szerint kártérítés, személyiségi jogsértés bekövetkezésekor a felróhatóságtól független szankciók alkalmazása mellett sérelemdíj igényelhető. Közhatalmi jogviszonyban bekövetkezett személyiségi jogi sérelemre hivatkozás esetén azt kell vizsgálni, hogy az adott közjogi norma a sérelmezett magatartást megengedi-e, jogszerűnek tartja-e, és a magatartás csak akkor sérti a személyiségi jogot, ha a közhatalmi szerv egyértelműen, nyilvánvalóan jogellenesen, vagy az adott jogszabály által biztosított jogokkal súlyosan visszaélve jár el, és ez egyben az érintett személy személyiségének lényegét sérti.
- [38] Önmagában az, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak az irányadó anyagi és eljárásjogi szabályok alapján, a bizonyítékok saját belátása szerinti értékelésével meghozott döntésétől eltérő tartalmú döntésre jutott, nem jelentheti azt, hogy az elsőfokú bíróság személyiségi jogi jogsértést valósított meg. Jogszabály felhatalmazásán vagy még inkább annak előírásán alapuló jogszerű magatartás nem lehet jogsértő, legfeljebb a jogszabály felhatalmazásán alapuló törvényes jogkorlátozás. Az elsőfokú bíróság döntése a későbbi felülbírálattól függetlenül ilyen, törvényen alapuló jogkorlátozás, amely ezért önmagában nem jogsértés és nem jogellenes.
- [39] A jelen eljárásnak nem volt tárgya, de eltérő értelmezés arra vezethetne, hogy minden, valamelyik személyiségi jogot érintő, előzetesen végrehajthatóvá nyilvánított, de a másodfokú bíróság által megváltoztatott – és így utólagosan alaptalannak vagy törvénytörőnek minősült –, például lakás kiürítése, birtokháborítás megszüntetése, szülői felügyelet gyakorlásának rendezése, megelőző távoltartás elrendelése iránti ügyben hozott elsőfokú határozat esetén automatikusan alkalmazhatóak lennének a személyiségi jogok megsértésének szankciói.
- [40] Ez az értelmezés irányadó nemcsak a másodfokú bíróság által megváltoztatott elsőfokú határozatokra, hanem minden lehetséges jogorvoslati eljárásban hozott döntésre.
- [41] A Kúria Pfv.20.953/2021/4. számú határozata ezzel ellentétes, ezért a továbbiakban nem hivatkozható kötelező erejűként.

V.

- [42] A fentiekre figyelemmel a Jogegységi Panasz Tanács a Bszi. 24. § (1) bekezdés c) pontja, a 25. §-a, a 32. § (1) bekezdés a) pontja, a 34. §-a, továbbá a 40. § (1) és (2) bekezdése alapján, a bíróságok jogalkalmazása egységének biztosítása érdekében [Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdés] a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.
- [43] A Jogegységi Panasz Tanács határozatát a Bszi. 42. § (1) bekezdése szerint a Magyar Közlönyben, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében, a bíróságok központi internetes honlapján és a Kúria honlapján közzéteszi. A jogegységi határozat a bíróságokra a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező.

Budapest, 2024. március 11.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Dr. Balogh Zsolt Péter s.k. bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Cseh Attila s.k. bíró, Dr. Darák Péter s.k. bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Hajnal Péter s.k. bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Kovács András s.k. bíró, Dr. Kurucz Krisztina s.k. bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró, Dr. Tanczos Rita s.k. bíró

Dr. Döme Attila bíró többségi határozattól eltérő álláspontja

I.

- [44] A Kúria előtt Pfv.20.650/2022. lajstromszámon folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásban eljáró tanács a Bszi. 32. § (1) bekezdésének b) pontja alapján terjesztett elő előzetes döntéshozatali indítványt, mert jogkérdésben el kíván térni a Kúria Pfv.20.953/2021/4. számú határozatától (a továbbiakban: indítvány alapjául szolgáló határozat). Az indítvány elbírálásának eredményeként a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa úgy határozott, hogy a bíróság – jogorvoslat eredményeként megváltoztatott, hatályon kívül helyezett vagy megsemmisített – személyiségi jogot érintő, illetve azt korlátozó döntése önmagában nem valósít meg személyiségi jogsértést. Ilyen tartalmú jogkérdésben nem kell és nem lehet eltérni az indítvány alapjául szolgáló határozattól, mert az nem tartalmaz ezzel ellentétes állásfoglalást. Az indítvány alapjául szolgáló határozat csak abban a jogkérdésben foglalt állást, hogy ha az elsőfokú bíróság pszichiátriai gyógykezelésre kötelező határozatának végrehajtása folyamán vagy azt követően a másodfokú bíróság a kötelező gyógykezelésre irányuló kérelmet elutasítva az elsőfokú bírósági határozatot azért változtatja meg, mert a kötelező gyógykezelés elrendelésének nem volt törvényes alapja, akkor ez önmagában megalapozza a személyes szabadság mint személyiségi jog megsértésének a bírósági megállapítását. Ezen az esetkörön kívüli, a személyiség szabad érvényesíthetőségét [Ptk. 2:42. § (1) bekezdés] jelentő védett életszférák (az egyén fizikai-biológiai léte, szabadsága és magánautonómiája, lelki élete), a megsértésük joghatásaiban és szankcionálhatóságában is különböző nevesített (Ptk. 2:43. §) és nevesítetlen személyiségi jogok a jogegységi határozatban foglalt iránymutatás szempontjából sem tekinthetők egylényegűnek. (Ennek bővebb elemzése az eltérő álláspont ismertetése körében terjedelmi okokból nem lehetséges.)
- [45] Ezért a határozat első mondatával – bár egyes személyiségi jogsértések vonatkozásában helytálló – annak általánosító jellege miatt sem értek egyet, az indítvány alapjául szolgáló határozatra vonatkoztatható vetületében pedig sem a döntéssel, sem annak indokolásával nem értek egyet.

II.

- [46] A Ptk. 2:43. § b) pontjának első fordulata alapján a személyes szabadság védett személyiségi jog. Ahogy az indokolás [21] bekezdésében is áll: ez a személyiségi jog alkotmányosan csak törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján korlátozható. Ekként helyes az indokolás [29] bekezdésének utolsó mondata is, amely szerint a személyes szabadságnak az Eütv.-ben szabályozott feltételek közötti jogszerű korlátozása nem valósít meg személyiségi jogsértést. Ebből viszont az is következik, hogy az Eütv.-ben szabályozott feltételeknek nem megfelelő, ekként jogszerűtlen korlátozás elvileg sérthet személyiségi jogot. Nem törvényben meghatározott ok az, ami sérti a törvényt. A törvényi korlátokon kívül esik a törvényre hivatkozó, de azt helytelenül alkalmazó magatartás.
- [47] Az indokolás [34]–[36] bekezdései értelmében (1) a bírói jogalkalmazás mind az alkalmazandó jogszabályok értelmezését, mind a releváns tények bizonyítottságának vizsgálatát illetően előre meg nem határozható eredményű értékelést tesz szükségessé; (2) az Alaptörvény és a jogszabályok ennek az elkerülhetetlen szubjektív mérlegelésnek az ismeretében telepítik a döntés kötelezettségét a bíróra; (3) ez pedig önmagában, fogalmilag kizárja az esetleges bírói tévedés jogellenessé vagy jogsértővé minősítését. E gondolatrendszer első két eleméből azonban nem következik a harmadik. A jogalkalmazói tevékenység a szubjektivitásának fokától függetlenül jogszabálysértő, ha a jogszabályt nem rendeltetésszerűen, azaz a jogszabályban írt feltételek fennállása esetén és az ott írt módon alkalmazza. A határozat lényegét adó megállapítás, nevezetesen, hogy a bírói tévedés a jogalkalmazói tevékenység szükségszerű szubjektivitása (előre meg nem határozható eredménye) miatt nem minősülhet jogellenesnek vagy jogsértőnek, ellentmond a Pp. rendelkezéseinek is. A Pp. 371. § (1) bekezdésének d) pontja alapján a fellebbezés kötelező tartalmi eleme az elsőfokon eljáró bíróság által elkövetett anyagi vagy eljárási jogszabálysértés megjelölése (kivéve, ha a felülbírálati jogkör gyakorlásának nem feltétele a jogszabálysértés). Főszabály szerint az elsőfokú bírósági határozattal megvalósított jogszabálysértésre alapítható fellebbezés. A Pp. 369. § (3) bekezdésének d) pontja alapján a másodfokú bíróság az anyagi jogi felülbírálat során (a jogegységi határozattal érintett esetekben is erről van szó) csak az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott elsőfokú döntést mérlegelheti felül jogszabálysértés megállapítása nélkül. Anyagi jogi mérlegelési jogkörrel akkor lehet szó, ha a jogszabály helyes alkalmazása mellett többféle döntés hozható, akkor nem, ha csak egyféle. Ez utóbbi esetekben (amelyek közé a jogegységi határozattal érintett esetek is tartoznak) az elsőfokú bírósági határozattól eltérő másodfokú határozat szükségképpen az elsőfokú bíróság által elkövetett

jogszabálysértés korrekciója, amennyiben az lehetséges. A Pp.-nek ezek az idézett rendelkezései az Eütv. 201. §-ának (1) bekezdése alapján a kötelező pszichiátriai gyógykezelés elrendelésére irányuló eljárásban is megfelelően alkalmazandók. De az sem világos, hogy az az állítás, amely szerint az indokolásban írt okból fogalmilag kizárt a bírói tévedés jogellenessé, jogsértővé minősítése (ami vélhetőleg a bírósági eljárás fokától függetlenül kellene igaz legyen), hogyan egyeztethető össze a Pp. 406. §-ának (1) bekezdésével, amelynek alapján a jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát csak jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni. A jogszabály megsértése ugyanis per definitionem jogsértő és jogellenes.

- [48] Ha a bíróság érdemi döntése jogszabálysértő, annak végrehajtása pedig a személyes szabadság elvonását eredményezi, ez a – személyiségi jog integritásába való – behatás jogellenes, minthogy az alapjául szolgáló határozatnak nem volt törvényes alapja. Ez egyúttal a személyiségi jog sérelmét jelenti: a beavatkozás jogsértő. A bíróságnak nincs felhatalmazása a jogalkotótól törvénysértő eljárásra és törvénysértő döntések meghozatalára. Az a körülmény, hogy a törvénysértést eredményező bírói tévedés az ítélezésnek az Alkotmánybíróság által is elismert természetes kockázata, még nem teszi a törvénysértő bírói aktust jogszerűvé. Ahogy az az indoklás [33] bekezdésében is szerepel: a jogorvoslathoz való jog, az eljárás többfokúsága és a rendkívüli perorvoslati rendszer adja a bírói tévedések kiküszöbölésének alkotmányos garanciáját. Nem vitatható az sem, hogy a többfokú bírósági eljárást egységes egésznek kell tekinteni, amelynek a jogerős döntés meghozatalával van vége. A jogerős döntéssel megtörténhet a felülbírált bírósági határozat jogszabálysértő voltának korrekciója. De a felsőbb bíróság nem tudja orvosolni még a jogszerű határozatának meghozatalával sem az azt megelőzően megvalósult olyan szabadságelvonást, aminek nem volt törvényi alapja.
- [49] A kötelező pszichiátriai gyógykezelés elrendelése a polgári ügyekben eljáró bíróság által alkalmazott legsúlyosabb kényszerintézkedés, amely korlátozza a személyes szabadság és önrendelkezés Alaptörvényben és nemzetközi egyezményekben védett alapjogát, ezért alkalmazásának csak a törvényben meghatározott feltételek maradéktalan megvalósulása esetén van helye. A vizsgált esetekben a jogszabály helytelen alkalmazásával valósult meg a személyes szabadság korlátozása. Nem az történt, hogy a másodfokú bíróság jogszabálysértés megállapítása nélkül hozta meg a maga döntését, hanem az elsőfokú bíróság által elkövetett jogszabálysértést revideálta. Ezzel azonban nem tudta meg nem történné tenni az érintett személy személyes szabadságának a másodfokú bírósági határozat meghozatala előtt már megvalósult korlátozását. Amely korlátozásnak a másodfokú bíróság megállapítása szerint jogszabályi alapja nem volt, az nem a törvény keretei között valósult meg.

III.

- [50] A Ptk. 2:51. § (1) bekezdésének a) pontja szerint, akit személyiségi jogában megsértének, a jogsértés ténye alapján – az elévülési időn belül – az eset körülményeihez képest követelheti a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását. Ez a szankció a törvényi rendelkezés címének megfelelően felróhatóságtól független, azaz a jogsértés felróhatóságára vagy annak hiányára tekintet nélkül alkalmazható (kérelem esetén: alkalmazandó). A Ptk. 2:51. §-ának (1) bekezdésében felsorolt szankciók felróhatóságtól függetlenül, a jogsértés ténye alapján követelhetők az eset körülményeihez képest. Jogsértés alatt azt a jogellenes magatartást kell érteni, amellyel okozati összefüggésben a személyiségi jogsérelem bekövetkezett. A személyiségi jogsértések felróhatóságtól független szankciói a jogalkalmazó szervek által megvalósított személyiségi jogsértések esetén is érvényesíthetőek. A személyiségi jogsértés megállapíthatóságának két feltétele van: (a) a személyiségi jog integritása sérült és (b) ez jogilag meg nem engedett külső behatás eredménye (a behatás szándékos vagy gondatlan volta, felróhatósága közömbös). E feltételek fennállása mellett a Ptk. 2:51. § (1) bekezdésének a) pontjára alapított kérelem teljesítését a bíróság kizárólag két esetben tagadhatja meg: (i) ha elévülési időn túl érvényesítik és van joghatályosan előterjesztett elévülési kifogás; (ii) amennyiben e tekintetben már ítélt dologról van szó, azaz korábban már megtörtént a jogsértés jogerős bírósági megállapítása. Minden más esetben teljesítenie kell a kérelmet.
- [51] Helyesen utal az indoklás [35] bekezdése arra, hogy az elsőfokon eljáró bírótól vagy bírói tanácstól nem várható el feltétlenül a tökéletesen helyes döntés, és éppen ez fejeződik ki a jogorvoslati rendszerben. A mondat hangsúlyos eleme azonban az elvárhatóság. Az elvárhatóság polgári jogi értelemben a felróhatóság tartalmát adja meg. Az a magatartás, ami nem teljesíti az adott helyzetben elvárható követelményeket: felróható. A felróhatóságtól független személyiségvédelmi eszközök alkalmazása során viszont a bíróság nem lehet figyelemmel arra, hogy a sérelmet okozó magatartás felróható volt-e vagy sem, azaz megfelelt-e az elvárhatósági követelményeknek vagy sem.

IV.

- [52] Tőkey Baláznak és Vékás Lajosnak a Polgári Jog című folyóirat 2023/5–6. számában megjelent, Észrevétel a Kúria Jpe.III.60.015/2023. számú jogegységi panaszeljárárásában feltett kérdéshez címet viselő cikkükben, amelyben a Ptk. vonatkozó rendelkezéseinek elemzésével és az EJEB több határozatára is utalva az indítványban megfogalmazott kérdésre azt a tudományos választ adták, hogy „ha az elsőfokú bíróság határozata alapján elrendelték és végrehajtották az érintett kötelező gyógykezelését, de a másodfokú bíróság jogszabálysértésre hivatkozva megváltoztatja az elsőfokú határozatot – megállapítva, hogy nem volt törvényes alapja a kötelező gyógykezelés elrendelésének –, akkor ez önmagában megalapozza a személyiségi jogsértés – személyes szabadság megsértése – megállapítását” [16] bekezdés}.
- [53] Hivatkoznak az EJEB 999/19. számú, Aftanache kontra Románia ügyben 2020. május 26-án meghozott ítéletére, amelyben az EJEB abban az esetben is megállapította a panaszos személyes szabadságának sérelmét, amikor mindössze „csak” hat órát töltött akarata ellenére kórházban. Emlékeztetnek az EJEB 8225/78. számú, Ashingdane kontra Egyesült Királyság ügyben hozott ítéletre, amelyben még azt az esetet is szabadságelvonásnak minősítette az EJEB, amikor a pszichiátriai beteget a pszichiátriai intézmény nyitott részlegén helyezték el, ahonnan kíséret nélkül is elhagyhatta az intézményt.
- [54] Rögzítik, hogy a bíróságok is marasztalhatóak a személyiségi jogok megsértése miatt, amint az egyértelműen következik a Ptk. 2:51. § (3) bekezdéséből, amely többek között azt határozza meg, hogy bírósági jogkörben eljáró személy által elkövetett személyiségi jogsértés miatt kit kell marasztalni, és a vonatkozó bírói gyakorlat szerint objektív szankció is alkalmazható a bírósággal szemben (BDT2008. 1861.).
- [55] Álláspontjuk szerint a jogellenesség hiánya minősülhet olyan körülménynek, ami kizárja, hogy a személyiségi jogot érintő magatartás megvalósítása személyiségi jogsértésnek minősüljön. Ezzel összefüggésben rámutatnak arra, hogy nem állapítható meg a jogellenesség hiánya, ha a jogszabályok helytelen alkalmazása vezetett a kötelező gyógykezelés elrendeléséhez.

V.

- [56] Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybírónak az Alkotmánybíróság IV/1325/2022. számú határozatához fűzött párhuzamos indokolása szerint „a sürgősségi gyógykezelés is ‘a szabadsághoz való jog rendkívüli súlyú, a beteg akaratótól független korlátozása’ {3238/2022. (V. 18.) AB határozat, Indokolás [28]}. Ha tehát annak elrendelése törvénysértő vagy feltételei utólagosan nem igazolhatóak minden kétséget kizáróan, akkor az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése szerinti személyi szabadság alaptörvény-ellenes korlátozása valósul meg...” [79] bekezdés}. A párhuzamos indokolás folytatása nemhogy kétségbe vonná a személyiségi jogsértés megállapíthatóságának lehetőségét, hanem kifejezetten problematikusként értékeli, hogy ilyen esetben „a hatályos jogi környezetben csak személyiségi jogi per indítható, ám annak során sérelemdíj megállapítására csak kirívóan súlyos jogalkalmazási vagy jogértelmezési hiba esetén van mód” [80] bekezdés}.

VI.

- [57] A [39] bekezdésben a problémakört az előzetes végrehajthatóság tágabb horizontjába helyező gondolatokat sem tudom osztani.
- [58] Általánosságban azért, mert egy jogszabály alkalmazása nem mellőzhető arra tekintettel, hogy a jogalkalmazó meglátása szerint az nem kívánatos következményeket vonhatna maga után. Ezt a jogalkotónak kell számításba vennie a jogszabály megalkotásakor.
- [59] Konkrétan pedig: azt, hogy mikor kell egy elsőfokú bírósági határozatot fellebbezésre tekintet nélkül előzetesen végrehajthatóvá nyilvánítani, a Pp. 362. §-ának (1) bekezdése rögzíti: a) a tartásdíjban, járadékban és más hasonló célú időszakos szolgáltatásban marasztaló ítéletet, b) a birtokháborítás megszüntetésére kötelező ítéletet, c) az alperes által elismert követelésben marasztaló ítéletet, d) a közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban vállalt kötelezettségen alapuló pénzbeli marasztalást tartalmazó ítéletet, ha az annak alapjául szolgáló összes körülményt ilyen okirattal bizonyították, és e) a nem pénzbeli marasztalást tartalmazó ítéletet, ha a felperesnek a végrehajtás elhalasztásából aránytalanul súlyos vagy nehezen megállapítható kára származnék, és ha a felperes megfelelő biztosítékot nyújt. Ezeknek az esetköröknek a személyiségi jogokkal való kapcsolatát nem látom. Az a) és a b) pontok alá tartozó esetek alapvetően a tulajdonhoz való jog sérelmét eredményezhetik, ami nem személyiségi jog. A b) pont esetén felvetődhet még a magánlakáshoz való joggal való logikai összefüggés is,

amennyiben az ítélet a magánlakást birtokba vevő magatartás megszüntetésére kötelezett. Ebben az esetben egy elvesztett birtokot visszaszerző magatartás megszüntetésére kötelezésről van szó. A Ptk. 5:6. § (2) bekezdése alapján azonban az elvesztett birtok visszaszerzése érdekében önhatalommal akkor lehet fellépni, ha a más birtokvédelmi eszköz igénybevételével járó idővesztés a birtokvédelmet meghiúsítaná. Ez elképzelhető egy utcai tolvajlás esetén, de nem képzelhető el egy lakás birtoklásának kérdésében. A c) és a d) pontok kötelmi vonatkozásúak. Az e) pontba sorolható „egyebek” pedig csak kár veszélyére tekintettel és a felperes által nyújtott megfelelő biztosíték mellett jöhetnek szóba.

- [60] Az előzetesen végrehajthatóvá nyilvánítás esetein kívül, tehát amikor nem a bíróság mondja ki az előzetes végrehajthatóságot [v. ö.: Pp. 363. § (1) bekezdés], hanem az ágazati anyagi jogi jogszabály – mint például a kötelező pszichiátriai gyógykezelés esetén az Eütv. 201. §-ának (9) bekezdése vagy megelőző távollátás elrendelése esetén a 2009. évi LII. törvény 16. § (2a) bekezdésének első mondata –, már előfordulhat, hogy a jogszabálysértő elsőfokú bírósági határozat a másodfokú bíróság által nem reparálható személyiségi jogsérelmet okoz. Ezen esetek egyike ennek a jogegységi határozatnak a tárgya. A jogsértés tagadásának nem lehet még mellékes oka sem az, hogy különben szélesebb körben is el kellene ismerni a bekövetkezésének lehetőségét.

VII.

- [61] Bár a jogegységi határozat indokolása nem érinti, az olvasói asszociációk lehetőségére tekintettel szükségesnek tartom még rögzíteni, hogy a jogegységi határozat által elvetett, a Kúria Pfv.20.953/2021/4. számú ítéletében a jogegységi határozatnál jóval szűkebb körben megfogalmazott jogalkalmazási elv eleve nem lenne átvihető a büntetőeljárás során jogszerűen alkalmazott, ám utóbb alaptalannak bizonyult és ezért a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 844. és köv. §-ai alapján kártalanításra jogosító szabadságelvonások, szabadságkorlátozások eseteire. A két esetkör között ugyanis a megfogalmazott kérdés tárgyát tekintve lényeges különbség mutatkozik.
- [62] A Be. alapján elrendelt szabadságelvonások és szabadságkorlátozások alkalmazásának törvényi feltételei eltérnek a büntetőjogi felelősség, illetve a büntethetőség megállapításának feltételeitől. A kártalanításhoz való jogot megteremtő nyomozást megszüntető határozatában a nyomozó hatóság vagy az ügyészség, a terheltet felmentő, az eljárást megszüntető vagy a Be. 845. §-ában írt egyéb tartalmú határozatában a bíróság nem azt vizsgálja, hogy jogszerű volt-e az előzetes szabadságelvonás, szabadságkorlátozás. A kétféle döntés meghozatala során alkalmazandó jogszabályok nem azonosak, a vizsgálat tárgya nem azonos, az eljárást érdemben befejező határozat nem az előzetes szabadságelvonást, szabadságkorlátozást elrendelő határozat felülbírálata, nem mond semmit annak jogszerűségéről vagy jogszabálysértő voltáról.
- [63] A Jogegységi Panasz Tanács előtt lévő ügytípusokban azonban a másodfokú bíróság a felülbírálati jogkörében azt mondta ki, hogy maga a szabadság korlátozása volt törvénytől, a kényszergyógykezelés bíróság általi elrendelésének nem volt törvényes alapja. Azonos kérdéssel azonos jogszabályok alkalmazásával döntött.
- [64] Az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése alapján két esetkör jogosít kártérítésre: „Akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénytől korlátozták, kárának megtérítésére jogosult”. A Be. CVIII. Fejezetének az a címe, hogy az Alaptalanul alkalmazott szabadságkorlátozásért járó kártalanítás. A bírói gyakorlat eddig is úgy fogalmazott, hogy a Be.-vel biztosított kártalanítás a jogszerűen alkalmazott, de utóbb alaptalannak bizonyult szabadságelvonásért jár. A most vizsgált esetekben viszont a szabadság korlátozása nem alaptalan, hanem törvénytől. Ekként az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésének másik esetkörébe vonható.
- [65] Büntető ügyekben, ha felülvizsgálati eljárásban mentik fel a terheltet vagy ítélik enyhébb büntetésre úgy, hogy a már kitöltött szabadságvesztés-büntetése meghaladja jogszerű büntetésének mértékét, a terheltet a Be. 844. § (4) bekezdése alapján éppen úgy kártalanítás illeti meg, mint letartóztatás (korábban: előzetes letartóztatás) esetén az (1)–(3) bekezdés alapján. Van olyan eseti döntés, amely a jogszabálysértő módon eljáró büntetőbíróság terhére is megállapított személyiségi jogsérelmet a(z) előzetes letartóztatás körüli jogszabálysértés miatt (Kúria Pfv.20.205/2016/4. – BH2017. 116.). Az a körülmény, hogy ilyen esetben is kártalanítás illeti meg a terheltet és nem pénzbeli személyiségi jogi szankció (sérelemdíj), nem mond ellent a kifejtetteknek.

[66] Sérelemdíjra ugyanis egyfelől csak felróhatóság esetén támasztható igény, amely a mindennapi ítélkezés kockázati körébe eső bírói tévedés esetén nem állapítható meg, másfelől akkor is csak a bírósággal szemben támasztható. A kártalanítás viszont az államtól követelhető és a bíróság felróhatóságától függetlenül. A Be. ezt az esetet azért vonja a kártalanítás körébe, mert az állam felvállalja a pénzbeli kompenzációt, holott az személyiségi jogi alapon nem lenne érvényesíthető. Ugyanez kell megtörténnjen a jogszabálysértően végrehajtott kötelező pszichiátriai gyógykezelések esetében is az Alkotmánybíróság IV/1325/2022. számú határozata alapján.

Budapest, 2024. március 19.

Dr. Döme Attila s.k. bíró

[67] A többségi határozattól eltérő állásponthez csatlakozom.

Budapest, 2024. március 19.

Dr. Kovács András s.k. bíró

IX. Határozatok Tára

A köztársasági elnök 100/2024. (V. 16.) KE határozata magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés b) pontja alapján – a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztésére – hozzájárulok *Tsegab Kebebew Daka* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetnek az Etióp Demokratikus Szövetségi Köztársaság magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetévé történő kinevezéséhez, genfi székhellyel.

Budapest, 2023. szeptember 28.

Novák Katalin s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2023. október 4.

Szijjártó Péter s. k.,
külgazdasági és külügyminiszter

KEH ügyszám: KEH/5924-3/2023.

A köztársasági elnök 101/2024. (V. 16.) KE határozata magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés b) pontja alapján – a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztésére – hozzájárulok *Majed Abdulaziz M. Alabdan* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetnek a Szaúd-arábiai Királyság magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetévé történő kinevezéséhez, budapesti székhellyel.

Budapest, 2023. szeptember 28.

Novák Katalin s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2023. október 4.

Szijjártó Péter s. k.,
külgazdasági és külügyminiszter

KEH ügyszám: KEH/6084-3/2023.

**A köztársasági elnök 102/2024. (V. 16.) KE határozata
magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról**

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés b) pontja alapján – a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztésére – hozzájárulok *Chheang Thyra* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetnek a Kambodzsai Királyság magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetévé történő kinevezéséhez, berlini székhellyel.

Budapest, 2023. október 4.

Novák Katalin s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2023. október 9.

Szijjártó Péter s. k.,
külgazdasági és külügyminiszter

KEH ügyszám: KEH/6468-3/2023.

**A köztársasági elnök 103/2024. (V. 16.) KE határozata
magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról**

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés b) pontja alapján – a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztésére – hozzájárulok *Ilaria Salicioni* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetnek a San Marino Köztársaság magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetévé történő kinevezéséhez, San Marinó-i székhellyel.

Budapest, 2023. október 4.

Novák Katalin s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2023. október 9.

Szijjártó Péter s. k.,
külgazdasági és külügyminiszter

KEH ügyszám: KEH/6469-3/2023.

**A köztársasági elnök 104/2024. (V. 16.) KE határozata
magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról**

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés b) pontja alapján – a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztésére – hozzájárulok *Kenneth Jacques Gervais Racombo* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetnek a Seychelle Köztársaság magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetévé történő kinevezéséhez, brüsszeli székhellyel.

Budapest, 2023. december 6.

Novák Katalin s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2023. december 12.

Szijjártó Péter s. k.,
külgazdasági és külügyminiszter

KEH ügyszám: KEH/7466-2/2023.

**A köztársasági elnök 105/2024. (V. 16.) KE határozata
magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról**

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés b) pontja alapján – a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztésére – hozzájárulok *Cynthia Marie Mayer Zavala* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetnek az Ecuadori Köztársaság magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetévé történő kinevezéséhez, budapesti székhellyel.

Budapest, 2024. január 29.

Novák Katalin s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2024. február 7.

Szijjártó Péter s. k.,
külgazdasági és külügyminiszter

SP ügyszám: SP/428-2/2024

A Magyar Közlönyt az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Bíró Attila.

A szerkesztőség címe: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <https://www.magyarkozlony.hu> honlapon érhető el.